

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 8Co/13/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8416205685
Dátum vydania rozhodnutia: 28. 11. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Martin Fil'akovský
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2022:8416205685.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Martina Fil'akovského a sudcov JUDr. Branislava Brezu a JUDr. Anny Kovaľovej v právnej veci žalobcu v 1. rade: D. U., nar. XX.XX.XXXX, bytom V. XXXX/X, XXX XX H. X., žalobkyne v 2. rade N. U., nar. XX.XX.XXXX, bytom V. XXXX/X, XXX XX H. X., obaja právne zastúpení JUDr. Gáborom Szárazom, advokátom, Garbiarska 20, 064 01 Stará Ľubovňa, proti žalovanej v 1. rade: Ing. Terézia Gombošová - EKON, s miestom podnikania Baštová 6, 060 01 Kežmarok, IČO: 41 767 811, právne zastúpená: JUDr. Vladimír Milas, advokát, so sídlom Masarykova 13, 080 01 Prešov, IČO 37 944 851, žalovanému v 2. rade: KOOOPERATIVA poisťovňa, a. s. Vienna Insurance Group, so sídlom Štefanovičova 4, 816 23 Bratislava, IČO: 00 585 441, o náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch, o odvolaní žalovaných v 1. a v 2. rade proti rozsudku Okresného súdu Kežmarok, č.k. 8C/157/2016-488 zo dňa 11. októbra 2021, takto jednohlasne

rozhodol:

Potvrdzuje rozsudok s výnimkou výroku, ktorým súd v prevyšujúcej časti nárok žalobcov v I. a II. rade zamietol.

Žalobcovia v I. a II. rade majú proti žalovanému v I. rade nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 % z prisúdenej sumy.

Žalobcovia v I. a II. rade majú proti žalovanému v II. rade nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 % z prisúdenej sumy.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom Okresný súd Kežmarok (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozhodol tak, že

„I. Žalovaní v 1. a 2. rade sú povinní zaplatiť žalobcovi v 1. rade sumu 12 000 eur v lehote do 15 dní od právoplatnosti rozsudku s tým, že v rozsahu plnenia jedným zo žalovaných zaniká povinnosť druhého zo žalovaných.

II. Žalovaní v 1. a 2. rade sú povinní zaplatiť žalobkyne v 2. rade sumu 12 000 eur v lehote do 15 dní od právoplatnosti rozsudku s tým, že v rozsahu plnenia jedným zo žalovaných zaniká povinnosť druhého zo žalovaných.

III. V prevyšujúcej časti nárok žalobcov v 1. a 2. rade zamietá.

IV. Žalobcovia v 1. a 2. rade majú nárok na náhradu trov konania voči žalovaným v 1. a 2. rade, každý v rozsahu 100 % zo sumy im prisúdenej, ktorú sú títo žalovaní povinní ich splniť spoločne a nerozdielne s tým, že o výške rozhodne súd po právoplatnosti rozhodnutia samostatným uznesením, ktoré vydá vyšší súdny úradník.“

2. Súd vec právne posúdil okrem iného podľa Čl. 19 ods. 2, Čl. 1 ods. 2, čl. 7 ods. 5 Ústavy Slovenskej republiky, Čl. 8 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, § 11, § 13 ods. 1, ods. 2, ods.

3, § 106 ods. 1, ods. 2, ods. 3, § 420 ods. 1, ods. 2, § 427 ods. 1, ods. 2, § 431, § 853 zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka (ďalej len „Občiansky zákonník“), § 1, § 4 ods. 1, ods. 2 písm. a), § 15 ods. 1, ods. 2 zákona č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a o zmene doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon č. 381/2001 Z.z.“).

3. V odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že žalobcovia v 1. - 2. rade podali dňa 05. 10. 2016 na tunajší súd žalobu, ktorou žiadali, aby súd zaviazal žalovanú v 1.rade zaplatiť žalobcom v 1. a 2. rade sumu po 15 000 eur titulom náhrady nemajetkovej ujmy a sumu 2 973,74 eur titulom náhrady nákladov na pohreb, spolu s úrokom z omeškania vo výške 5 % ročne z dlžných súm od 05. 10. 2016 do zaplataenia. V priebehu konania podaním doručeným súdu dňa 19. 11. 2018 žalobcovia požiadali o rozšírenie žaloby o žalovaného v 2. rade, a to v zmysle § 15 ods. 1 zák. č. 381/2001 Z. z., podľa ktorého majú žalobcovia neobmedzený priamy nárok na plnenie voči poisťovateľovi, keďže v konaní bolo preukázané, že medzi žalovanou v 1. rade a poisťovňou v čase vzniku dopravnej nehody poisťný vzťah existoval.

4. Súd uznesením zo dňa 20. 11. 2018, č. k. 8C /157/2016 - 320, pripustil, aby do konania na strane žalovaného pristúpil žalovaný v 2. rade KOOOPERATIVA poisťovňa, a. s. Vienna Insurance Group, Štefanovičova 4, Bratislava, IČO: 00585 441.

5. Žalobcovia v 1. a 2. rade podanú žalobu odôvodnili tým, že uvedené sumy žiadajú priznať z titulu náhrady nemajetkovej ujmy, a to z titulu ochrany osobnosti po dopravnej nehode, ku ktorej došlo dňa 05. 10. 2014 v čase o 15.00 h na mieste zvanom X. pri ktorej došlo k usmrteniu D. U., ktorý bol synom žalobcov v 1. a 2. rade. Ďalej uviedli, že dňa 05. 10. 2016 z doposiaľ nezistených príčin došlo k zrážke medzi motocyklom značky U. Z XXX, ev.č. H ktoré v tom čase viedol D. U., nar. XX. XX. XXXX a motorovým vozidlom značky D. Y. A, ev. č. U ktoré v tom čase viedla vodička Ing. X. C., pričom vlastníkom predmetného vozidla je Ing. X. C. - EKON, miesto podnikania Bašťová 6, Kežmarok. Vodička viedla motorové vozidlo po štátnej ceste 1/77 v smere od mesta E., pričom odbočovala na štátnu cestu III/533008 smerom na obec L., bez dôsledného sledovania a vyhodnotenia situácie v cestnej premávke, predovšetkým v protismernom jazdnom pruhu, v ktorom sa v tom čase pohyboval v smere od H. Y. do E. motocykel zn. U. e. č. H vedený D. om U. om, vybočila z kolóny idúcich motorových vozidiel, prešla do protismeru, nedala prednosť oproti idúcemu motocyklu vedeného D. om U. om, kde toto jej konanie bolo v rozpore s ust. § 3 ods. 2 písm. a), § 4 ods. 1 písm. c), § 9 ods. 1, § 19 ods. 4 zákona č. 8/2009 Z. z. o cestnej premávke, v dôsledku čoho došli k nárazu prednej časti motocykla do pravej časti osobného motorového vozidla, pričom pri dopravnej nehode D. U. utrpel rozsiahle devastačné poranenia pre život dôležitých orgánov, na následky ktorých na mieste nehody zomrel. Škoda na motocykli bola odhadom vo výške 3 500 eur a rovnako škoda na motorovom vozidle bola odhadom vo výške 3 500 eur.

6. Vodička motorového vozidla Ing. X. C. bola rozsudkom tunajšieho súdu zo dňa 07. 12. 2016, č. k. 1T/41/2016 - 597, uznaná vinnou z prečinu usmrtenia podľa § 149 ods. 1, ods. 2, písm. a) TZ s poukazom na § 138 písm. h) TZ, za čo jej bol uložený trest odňatia slobody v trvaní 6 mesiacov s podmieneným odkladom jeho výkonu na skúšobnú dobu 12 mesiacov a trest zákazu vedenia všetkých druhov motorových vozidiel na dobu 6 mesiacov. Obžalovanej bola uložená povinnosť uhradiť poškodeným škodu titulom nákladov spojených s pohrebom vo výške 2516,74 eur. So zvyškom nároku na náhradu škody boli poškodení odkázaní na civilný proces. Obžalovaná bola tiež povinná nahradiť poškodenej Všeobecnej zdravotnej poisťovni, a. s. škodu titulom náhrady za poskytnutú zdravotnú starostlivosť v sume 894,64 eur. Proti tomuto rozsudku podala obžalovaná odvolanie a Krajský súd v Prešove rozsudkom zo dňa 14. 07. 2017, č. k. 6To/9/2017 - 632 zrušil rozsudok vo výroku o treste a obžalovanej uložil trest odňatia slobody na 2 roky s podmieneným odkladom jeho výkonu na skúšobnú dobu 2 roky a trest zákazu vedenia všetkých druhov motorových vozidiel na dobu 1 roka. Vo vzťahu k nárokom na náhradu škody podľa § 319 Trestného poriadku odvolanie zamietol. Rozsudok vo výroku o vine a treste nadobudol právoplatnosť dňa 14. 06. 2017 a vo výroku o škode dňa 23. 12. 2016.

7. Vodička motorového vozidla Ing. X. C. podniká na základe živnostenského oprávnenia pod menom Ing. X. C. - EKON, IČO: 41 767 811, čo je žalovaná v 1. rade. Žalovaná v 1. rade bola prevádzkovateľom motorového vozidla, ktorého prevádzkou ktorého došlo do zásahu osobnostných práv, čím je daná jej vecná legitímácia v konaní. Žalovaný v 2. rade bol v čase dopravnej nehody poisťiteľom žalovanej v 1. rade v zmysle zák. č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú

prevádzkou motorového vozidla, čím je daná aj pasívna legitímácia poisťovne. V spore o náhradu takejto ujmy je poisťovňa pasívne legitimovaná.

8. Žalobcovia v súvislosti s právnym odôvodnením žaloby poukázali na ustanovenia § 11, 13, 420, 427 Občianskeho zákonníka, § 3 Nariadenia vlády SR č. 87/1995 Z. z., § 15 zákona č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení (ďalej ZoPZP). Žalobcovia mali za to, že u nich naplnené všetky zákonné predpoklady pre priznanie náhrady nemajetkovej ujmy, ktorú utrpeli v dôsledku úmrtia im blízkej osoby pri dopravnej nehode, pričom táto udalosť zasiahla do ich osobnostných práv neodstrániteľným a nereparovateľným spôsobom. Došlo k zásahu do osobnostného práva žalobcov tak, že bola narušená celistvosť ich rodiny a bolo zasiahnuté do ich súkromného a rodinného života, pričom následky sú trvalé a neodstrániteľné, keď ochudobnenie žalobcov v citovej oblasti je nenapraviteľné. Došlo u nich k nesmierne závažnej ujme, spočívajúcej v strate milovaného syna, čím sú žalobcovia do budúca ochudobnení o rodinný život a táto ujma spočíva aj v citovej strate, keď smrťou syna stratili ich lásku a radosť s ním prežívanú. Utrpeli aj citovú ujmu spočívajúcu v nepríjemných pocitoch, úzkosti, smútku, zúfalstva a šoku zo smrti milovanej osoby. Smrťou nebohých sa im zmenil celý život, pretože s nimi žili v šťastných a spokojných rodinách a tvorili jeden celok, ktorý bol násilne a predčasne z pohľadu ľudského života rozdelený. Požadované finančné plnenie nevníмали ako formu absolútnej satisfakcie, ale ako všeobecné gesto spravodlivosti, úcty k ľudskému životu. Zároveň vodička motorového vozidla sa im nikdy neprišla ospravedlniť, žiadnym spôsobom neprejavila sústrasť. Rovnako nárok na náhradu škody nepovažovali za premlčaný, a to ani v subjektívnej 2-ronej premlčacej dobe ani v objektívnej 3-ročnej premlčacej dobe.

9. Žalovaná v 1. rade s podanou žalobou nesúhlasila, nárok uplatnený v žalobe neuznávala v celom rozsahu, nakoľko žaloba bola podaná predčasne, keďže rozhodnutie súdu v trestnej veci vedenej na tunajšom súde pod sp. zn. 1T/41/2015 v čase podania žaloby nebolo právoplatne skončené. Mala za to, že medzi škody, ktoré sa musia z povinného zmluvného poistenia uhradiť patrí aj nemajetková ujma, ak možno náhradu tejto ujmy požadovať podľa vnútroštátneho práva. Nárok žalobcov na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch v sume po 15 000 eur považovala za neprimerane vysoký a nepreukázaný. Pre určenie výšky primeraného zadostučinenia sú taxatívne stanovené dve kritéria, z ktorých sa vychádza pri rozhodovaní, a to závažnosť vzniknutej ujmy a okolnosti, za ktorých k neoprávnenému zásahu došlo. Vo svojom vyjadrení nesúhlasila s názorom žalovaného v 2. rade ohľadom premlčania nároku iba voči žalovanému v 2. rade. Mala za to, že premlčanie nároku voči poisťovni nie je možné bez toho, aby sa nárok (ten istý) nepremičal aj voči poistenému a naopak. Pokiaľ bol uplatnený včas uplatnený voči poistenému škodcovi na súde (alebo v adhéznom konaní s nasledujúcim spočívaním premlčacej doby) je vylúčené, aby sa nárok premlčal iba voči poisťovni, ktorá má zákonnú povinnosť v zmysle ust. § 4 ods. 1, ods. 2 písm. a) zákona č. 381/2001 Z. z., za poisteného nahradiť poškodenému uplatnené a preukázané nároky na náhradu škody. V zmysle § 15 ods. 1 zák. č. 381/2001 Z. z., má poškodený právo uplatniť si svoj nárok na náhradu škody priamo proti poisťiteľovi. Zdôraznila, že v ust. § 15 zák. č. 381/2001 Z. z., nejde o nárok odlišný od nároku na náhradu škody podľa § 4 zák. č. 381/2001 Z. z., ktorú poškodenému spôsobil (ak sa to preukáže) poistený. Je úplne vylúčené, aby mohlo dôjsť k premlčaniu nároku iba voči poisťovni pokiaľ by zároveň nedošlo k premlčaniu práva na uplatnenie nároku na súde aj voči poistenému škodcovi. Ďalej uviedla, že listom zo dňa 22. 11. 2016 oznámila poisťovni, že dňa 08. 11. 2016 jej bola doručená žaloba o náhradu škody. Taktiež ešte v trestnom konaní listom zo dňa 14. 12. 2015 informovala poisťovňu, že na prvom hlavnom pojednávaní konanom dňa 10. 12. 2015 bol voči nej uplatnený nárok na náhradu škody dvakrát vo výške 15.000 eur a vecnej škody. Následne poisťovňu vždy informovala o podstatných skutočnostiach priebehu hlavného pojednávania, svojich úkonov v rámci trestného konania, avšak od poisťovne nedostala ani jednu odpoveď. Pri neexistencii objektívnej premlčacej doby pri škode na zdraví spôsobenej trestným činom a univerzálnej platnosti prezumpcie nevinny možno až momentom právoplatného odsúdenia s určitosťou konštatovať, kto škodu na zdraví trestným činom spôsobil. Ak je nárok na jej náhradu dôvodný a je to škody spôsobená prevádzkou motorového vozidla, je krytá poistením. Akýkoľvek iný stav by bol popretím základného dôvodu existencie povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla.

10. Žalovaný v 2. rade vo svojom vyjadrení k žalobe uviedol, že podanú žalobu považuje za nedôvodnú a žiadal ju zamietnuť. Vzniesol námietku premlčania voči rozšíreniu žaloby o žalovaného v 2. rade, a to s poukazom na ust. § 15 ods. 2 zákona č. 381/2001 Z. z., ktoré odkazuje na ust. § 106 ods. 2 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého právo na náhradu škody sa premlčí za dva roky odo dňa, kedy

sa poškodený dozvie o škode a o tom, kto za ňu zodpovedá. Mal za to, že žalobcovia sa o škode a o tom, kto za ňu zodpovedá dozvedeli v deň dopravnej nehody, t. j. dňa 05. 10. 2014, teda posledným dňom na podanie rozšírenie žaloby o žalovaného v 2.rade bol deň 05. 10. 2016, teda deň, kedy bola žaloba podaná voči žalovanej v 1. rade. Pričom k rozšíreniu žaloby došlo dňa 16. 11. 2018, teda žalobcom uplynula nielen subjektívna 2-ročná premlčacia doba, ale aj všeobecná 3-ročná premlčacia doba. Ďalej mal za to, že v konaní je absencia pasívnej vecnej legitímácie žalovaného v 2. rade. Poukázal na skutočnosť, že cez ustanovenia zákona o povinnom zmluvnom poistení sa majetková ujma nenahrádza, nakoľko nespadá pod rozsah poistenia upravený v § 4 zák. č.381/2001 Z. z. Zdôraznil, že v právnom zmysle nemôže byť judikatúra ESD všeobecne záväzná, teda nemôže mať normatívny charakter. ESD svojimi rozhodnutiami iba špecifikuje obsah predpisov komunitárneho práva. Pokiaľ ide o rozhodnutia ESD, ktoré predstavujú riešenia konkrétneho sporu, tie majú zase účinok inter partes. Poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3Cdo/301/2012 zo dňa 31. 03. 2016, kde konštatoval, že pasívna legitímácia poisťovne v konaní o náhradu nemajetkovej ujmy podľa zák. č. 381/2001 Z. z., nie je daná, pričom pri svojom rozhodovaní zohľadňoval aj rozhodnutie Súdneho dvora C-22/12 vo veci Haasová proti Petrik a Holingová. Poukázal aj na ďalšie rozhodnutia súdov, a to rozsudok Krajského súdu v Nitre sp. zn. 9Co/456/2014 zo dňa 15. 01. 2015, podľa ktorého predmetom poistného krytia nie je nemajetková ujma, rozsudok Krajského súdu v Prešove zo dňa 14.04.2015, sp. zn. 11Co/60/2014. Pokiaľ ide o výšku priznanej nemajetkovej ujmy, opäť poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3Cdo/301/2012 zo dňa 31. 03. 2016, podľa ktorého zásah práva na ochranu osobnosti sa zásadne odškodňuje v nepeňažnej forme. Priznanie peňažnej náhrady je teda možné priznať len vo výnimočných prípadoch, ak morálne zadosťučinenie sa javí ako nepostačujúce a ak zasiahlo do osobnostných práv v extrémnom rozsahu. Aj napriek skutočnosti, že smrť blízkej osoby negatívne zasiahla do života pozostalých, čo sa prejavilo prirodzenou psychickou bolesťou, nezakladá automaticky nárok na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch. Je potrebné prihliadnúť aj na vysoký satisfakčný charakter trestného konania a odsudzujúceho rozsudku. Podľa judikatúry ESLP náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch by v zásade nemala prekračovať náhrady poskytované pri ublížení na zdraví. Sumy, ktoré žiadali žalobcovia považovali vzhľadom na skutkové okolnosti prípadu za neprimerané. Rovnako ako žalovaná v 1. rade uviedol, že pre určenie výšky primeraného finančného zadosťučinenia v peniazoch sú taxatívne určené dve kritériá, z ktorých súd musí vychádzať, a o závažnosť vzniknutej ujmy a okolnosti, za ktorých k neoprávnenému zásahu do osobnosti fyzickej osoby došlo. Pokiaľ ide o úrok z omeškania, ktorý žalobcovia žiadali spolu s istinou, tak tento nárok nemá oporu v zákone ani v rozhodovacej praxe súdu. Zároveň žalovaní sa nemohli dostať ešte do omeškania s plnením záväzku, keďže v tomto konaní súd ešte len svojím rozhodnutím zakladá záväzok, ktorý predtým neexistoval, teda nejde o prisúdenie existujúceho záväzku. Vzhľadom na vyššie uvedené žiadal žalobu v celom rozsahu zamietnuť.

11. Podaním doručeným tunajšiemu súdu dňa 23. 10. 2017 zobrali žalobcovia žalobu v časti o zaplatenie sumy 2973,74 eur s príslušenstvom titulom náhrady škody pozostávajúcej z preukázateľne vynaložených výdavkov na pohreb a náhrady vzniknutej škody ba hnutelných veciach späť a v tejto časti žiadali žalobu zamietnuť a to z dôvodu, že predmetný nárok bol žalobcom priznaný rozsudkom OS KK zo dňa 07. 12. 2016, č. k. 1T/4/2015 - 597 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Prešove, č. k. 6To/9/2017 - 632 zo dňa 14. 06. 2016. Zároveň žalovaná v 1. rade žalobcom túto sumu uhradila. Predmetom konania už ostal len nárok na náhradu nemajetkovej ujmy. Súd 1. inštancie uznesením zo dňa 27. 03. 2018, č. k. 8C/157/2016 - 180 konanie v časti o zaplatenie sumy 2973,74 eur spolu s úrokom z omeškania zo sumy 2 973,74 eur ročne od 05.10.2016 do zaplatenie zastavil.

12. Následne súd vo veci rozhodol rozsudkom pre zmeškanie voči žalovanému v 2. rade zo dňa 09. 08. 2016, č. k.8C/157/2016 - 407, ktorým žalovanému v 2. rade uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi v 1. rade 15.000 eur s úrokom z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 15.000 eur od 05. 10. 2016 do zaplatenia, to všetko v lehote 3 dní odo dňa nadobudnutia právoplatnosti tohto rozsudku, pričom jeho plnením zaniká v rozsahu tohto plnenia povinnosť žalovaného v 1. rade, žalobcovi v 2. rade 15.000 eur s úrokom z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 15.000 eur od 05. 10. 2016 do zaplatenia, to všetko v lehote 3 dní odo dňa nadobudnutia právoplatnosti tohto rozsudku, pričom jeho plnením zaniká v rozsahu tohto plnenia povinnosť žalovaného v 1. rade. Obom žalobcom priznal vo vzťahu k žalovanému v 2. rade náhradu trov v rozsahu 100 %.

13. Proti predmetnému rozsudku podal v zákonom stanovenej lehote žalovaný v 2. rade odvolanie.

14. Krajský súd v Prešove uznesením zo dňa 30. 01. 2020, č. k. 8Co/126/2019 - 473, zrušil rozsudok a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. V odôvodnení uznesenia uviedol, že z odôvodnenia napadnutého rozsudku nie je zrejmé, či pri vydaní kontumačného rozsudku súd prvej inštancie prihliadol na všetky skutočnosti, na ktoré zo zákona prihliadať má (napr. na preklúziu práva žalobcu), vydanie takéhoto nepreskúmateľného rozhodnutia je potrebné hodnotiť ako nesprávny procesný postup súdu, ktorým bolo znemožnené žalovanému v 2. rade, aby uskutočnil jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces a tento nedostatok nemožno napraviť v konaní pred odvolacím súdom. Odvolací súd preto postupom vyplývajúcim z ust. § 389 ods. 1 písm. b) CSP napadnutý rozsudok zrušil a v rozsahu zrušenia vec vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie (§ 391 ods. 1 CSP). „Na rozdiel od rozsudku na základe uznania, či vzdania sa nároku (§ 282 a nasl. CSP) je teda súd povinný skúmať, či žalobcom tvrdený skutkový stav je nesporný, a prihliadať na všetky skutočnosti, na ktoré súd zo zákona prihliadať má (napr. na preklúziu práva žalobcu). Ak súd dospeje k názoru, že žalobcom tvrdený skutkový stav nie je nesporný, napriek tomu, že by boli splnené všetky podmienky na vydanie kontumačného rozsudku, súd takýto rozsudok nevydá.“ (Števček, M., Ficová, S. Baricová, J. Mesiarčinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M., a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha: C.H.Beck, 2016, 1002 s.).

15. Súd 1. inštancie po vrátení veci vykonal dokazovanie v rámci intencií odvolacieho súdu a následne vo veci nariadil pojednávanie.

16. Súd po vykonanom dokazovaní zistil skutkový stav, podľa ktorého, žalobca v 1. rade vo svojej výpovedi dňa 09. 08. 2019 uviedol, že pri dopravnej nehode zahynul jeho syn, pričom pani, ktorá dopravnú nehodu zapríčinila nikdy neprišla za nimi, aby sa im ospravedlnila alebo popriala nejakú ľútosť, povedať aspoň prepáčte. So synom robil dlhšiu dobu v zahraničí, kde spolu robili, žili na jednej izbe, chodili do práce, teda od rána do večera boli spolu. Po nehode musel zmeniť prácu, musel odísť z bytu, pretože to všetko mal stále pred očami. V práci to bolo veľmi ťažké, bývalo mu zle, tak musel odísť z práce. Po nešťastí sa mu zhoršil aj zdravotný stav. Má problémy s očami, tlakom, od vtedy berie na tieto diagnózy tabletky. Nebohý syn mal priateľku, plánovali svadbu, no ničoho z toho sa už nedožije. Následne už nebol schopný pokračovať vo výpovedi.

17. Žalobkyňa v 2. rade vo svojej výpovedi dňa 11. 10. 2021 uviedla, že celkovo mala som 4 deti. D. bol tretí v poradí. Jedno dieťa zomrelo po zdravotných problémoch ešte pred nehodou. Horšie to bolo, keď zomrel D.. Bol zdravé dieťa, mal stredoškolské vzdelanie, strednú priemyselnú školu, pracoval vo svojom odbore. V čase dopravnej nehody býval ešte s nimi a oni očakávali, že sa o nich v starobe postará alebo im pomôže. O nehode sa dozvedela hneď v ten deň, keď šla do práce. Keď syn jazdil, tak ju nikdy nevypol. Keď ju vypol, hneď ju poslal sms-ku, avšak vtedy ju hneď vypli. Preto volala synovi D., či nevie niečo, že sa stala nejaká dopravná nehoda na X., keďže D.ov telefón jej takto vypol. O nehode nemal vedomosť, povedal, že zistí a dá jej vedieť. Potom jej zavolať, že D. mal nehodu a že je v poriadku. Ešte bola v práci, no telefonátu syna neverila. D. volal susedkám, aby išli po ňu a keď ich videla vo dverách v práci, vedela, že je zle. Syn mal klasický vodičák od osemnástky, na motorku asi 2 - 3 roky. Motorku si kúpil sám za peniaze, ktoré si zarobil. Mala za to, že bol skúseným vodičom, pretože on jazdil pravidelne na aute aj v zahraničí, ale aj na motorke chodili jazdiť. Vodička, ktorá dopravnú nehodu spôsobila sa jej osobne nikdy neospravedlnila, ani keď sa stretli na trestných pojednaniach, ktorých sa zúčastňovala. Rovnako aj oni ako poškodení sa zúčastňovali trestných pojednaniach. Stále čakala žalovanú, že za nimi príde. Bála sa ísť ku dverám, že tam bude stáť žalovaná a bála sa, ako zareaguje. No napriek tomu čakala, že príde. Nikdy nevideli, nepoznali. Pochopila, že to nechcela spraviť. No neodpustila jej. Po dopravnej nehode sa celej rodine poriadne zmenil celý život. Všetkým veľmi chýba. Momentálne žijú sami s manželom. Po nehode bola dlhodobo práceneschopná, ale nemohla byť doma, lebo to bolo na zbláznenie. Ona nastúpila do práce po mesiaci. Manžel, nakoľko pracoval s D.om, bolo pre neho ťažké sa do práce vrátiť, nastúpil neskôr. Synovia sa striedali pri nej každý víkend, aby nebola sama, nakoľko v tom čase už neboli s nimi. Ešte aj teraz jej býva strašne zle, mala rozhádzané krvné výsledky. Užíva pravidelne lieky. Po tom všetkom musela užívať P., ktorý jej predpísal všeobecný lekár. Nevládala to, nemohla spať. V súčasnosti užíva O., keď nemôže zaspáť. Po nehode prišli počas týždňa za ňou deti a našli ju, ako sa zrútila. Je veľmi zlé počuť od vlastných detí, aby sa spamätala, však má aj ďalšie deti. Sumu 15.000 eur žiadajú ako úľavu, ktorú nepovažuje za prehnanú sumu, no život syna D.a im to aj ta nevráti. Syn jej chýba aj po 7 rokoch. Pomoc psychológa ani psychiatra nevyužila, pretože sa hanbila. Ani po smrti prvého syna, kedy vedela, že jeho smrť príde, pomoc odborníka nevyužila, pretože nechcela chodiť po lekároch. Lieči sa u neurológa.

18. Právny zástupca žalovanej v 1. rade vo svojej výpovedi uviedol, že v trestnom konaní podávali dovolanie, avšak nie voči vine, lebo klientka to nechcela. Išlo len o dovolanie voči výroku o náhrade škody, lebo zaplatili a tam NS SR konštatoval, že bol porušený zákon v jej neprospech. Ďalej uviedol, že žalovaná v 1. rade psychicky toto konanie nezvláda. Jeho klientka sa zúčastňovala trestných pojednávanií, bola na všetkých, pre všetkých to ťažká vec z toho dôvodu, keďže všetci plakali. V takej pozícii inak ako slzami nejde prejavíť to, čo cíti. Klientka vedela, že sa zúčastní dnešného pojednávania. Na ospravedlnenie možno nenašla tie správne slová. Nešli ani do dovolacieho súdu. V trestnom konaní súd už rozhodol, preto nemajú dôvod pochybovať o tom, čo tam bolo. Zdôraznil, že jeho klientke je to naozaj ľúto. Na záver odcitoval z rozhodnutia krajského rozsudku v trestnom konaní, ktorý kladne hodnotil osobu obžalovanej, taktiež skonštatoval, že pri vyšetrovaní prípadu sa jeho klientka stavala s plnou zodpovednosťou, vyjadrila hlbokú ľútosť nad tým, že mladému človeku sa život vrátiť nedá a najmä bezprostredne po nehode okamžite pristúpila k poskytovaniu prvej pomoci a podnikla všetky kroky, ktoré mohli viesť k jeho záchrane. Pre prípad dopravnej nehody bola jeho klientka riadne poistená, preto je potrebné skonštatovať, že žiadna škoda, ktorá vznikne v príčinnej súvislosti s dopravnou nehodou, nemôže byť nepokrytá povinným zmluvným poistením, pretože inak y takéto poistenie strácalo význam. Preto tento nárok uplatnený v tomto konaní musí byť pokrytý povinným zmluvným poistením za škodu. Rozsudok v trestnom konaní, ktorý je právoplatný, bola obžalovaná uznaná vinnou. Trest predstavuje do istej miery satisfakciu pre poškodených, pretože tu ide o postih zo strany štátu na právach obvineného. Trest vyjadruje morálne odsúdenie páchatel'a trestného činu. V tomto prípade išlo o nedbanlivostný trestný čin, nešťastnú udalosť. Peňažná náhrada, vo výške ktorej rozhodne v konečnom dôsledku súd, má mať funkciu reparačnú, má zhojiť ujmu, ktorú poškodení utrpeli, pokiaľ nebola zhojená trestom, teda morálnym odsúdením osoby. Je treba vnímať situáciu na oboch stranách, pretože peňažná náhrada, hoci krytá poistením, by nemala mať dopad likvidačný alebo vážne poškodzujúci osobu mojej klientky, a to aj s prihliadnutím na jej vek a doterajší život.

19. Zástupca žalovanej v 2. rade vo svojej výpovedi na pojednávaní nepoprel, že žalobcom vznikla veľká ujma, ale požiadal súd, aby prihliadal aj na možné spoluzavinenie poškodeného. V trestnom konaní bolo uvedené, že nebohý syn žalobcov jazdil neprimeranou rýchlosťou v rozpätí od 92 - 112 km/h, prípadne to, že sa mu v krvi našli látky THC. Zotrvál na ich doterajších vyjadreniach a prednesoch. Rovnako zotrval aj na vznesenej námietke premlčania. Mal za to, že najneskôr 05. 10. 2016 žalobcovia vedeli o škode a kto za ňu zodpovedá, nakoľko tento deň už bola doručená obžaloba na súd. Dňa 19. 11. 2018 došlo k rozšíreniu žaloby o žalovaného v 2. rade, t. j. po uplynutí 2 ročnej premlčacej doby. Zároveň namietal aj výšku nároku, ktorú považoval za neprimeranú a tak isto navrhol súdu, aby prihliadal aj na prípadné spoluzavinenie poškodeného. Keďže považoval návrh na premlčaný, žiadal, aby súd žalobu voči žalovanému v 2. rade zamietol a priznal žalovanému v 2. rade nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

20. Podľa trestného rozsudku Okresného súdu Kežmarok č. k. 1T/41/2016 - 597 zo dňa 07. 12. 2016 uznaná vinnou prečinu usmrtienia podľa § 149 ods. 1, ods. 2, písm. a) TZ s poukazom na § 138 písm. h) TZ, za čo jej bol uložený trest odňatia slobody v trvaní 6 mesiacov s podmieneným odkladom jeho výkonu na skúšobnú dobu 12 mesiacov a trest zákazu vedenia všetkých druhov motorových vozidiel na dobu 6 mesiacov. Obžalovanej bolo uložená povinnosť uhradiť poškodeným škodu titulom nákladov spojených s pohrebom vo výške 2516,74 eur. So zvyškom nároku na náhradu škody boli poškodení odkázaní na civilný proces. Obžalovaná bola tiež povinná nahradiť poškodenej Všeobecnej zdravotnej poisťovni, a. s. škodu titulom náhrady za poskytnutú zdravotnú starostlivosť v sume 894,64 eur. Proti tomuto rozsudku podala obžalovaná odvolanie a Krajský súd v Prešove rozsudkom zo dňa 14. 07. 2017, č. k. 6To/9/20178 - 632, zrušil rozsudok vo výroku o treste a obžalovanej uložil trest odňatia slobody na 2 roky s podmieneným odkladom jeho výkonu na skúšobnú dobu 2 roky a trest zákazu vedenia všetkých druhov motorových vozidiel na dobu 1 roka. Vo vzťahu k nároku na náhradu škody podľa § 319 Tr. poriadku odvolanie zamietol. Rozsudok vo výroku o vine a treste nadobudol právoplatnosť dňa 14. 06. 2017 a vo výroku o škode dňa 23. 12. 2016. Proti právoplatnému rozsudku krajského súdu, iba čo do výroku o náhrade škody, ktorým jej bola uložená povinnosť nahradiť poškodeným škodu z titulu náhrady nákladov spojených s pohrebom vo výške 2 516,74 eur, podala obžalovaná dovolanie. Dovolací súd rozsudkom zo dňa 10. 07. 2018, č. k. 4Tdo/19/2018 - 695 rozhodol, že rozsudkom Krajského súdu v Prešove zo 14. 06. 2017, sp. zn. 6To/9/2017, z dôvodov uvedených v § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por. zamietnutím odvolania obvinenej čo do výroku o náhrade škody titulom nákladov spojených s pohrebom bol porušený zákon v ustanovení § 319 Tr. por. a v ustanovení § 449 ods. 2 OZ v spojení s § 101 ods. 3

zák. č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení, v neprospech obvinenej. Podľa § 386 ods. 2 Tr. por. rozsudok Krajského súdu v Prešove zo 14. 06. 2017, sp. zn. 6To/9/2017, v časti výroku o zamietnutí odvolania obvinenej Ing. X. C. čo do výroku o náhrade škody titulom nákladov spojených s pohrebom a rozsudok Okresného súdu Kežmarok zo 07. 12. 2016, sp. zn. 1T/41/2015, vo výroku o náhrade škody titulom nákladov spojených s pohrebom vo výške 2 516,74 eur sa zrušujú. Zrušujú sa aj ďalšie rozhodnutia na zrušené rozhodnutie obsahovo nadväzujúce, ak vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením, stratili podklad. Okresnému súdu Kežmarok sa prikazuje, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prekonal a rozhodol. Okresný súd Kežmarok rozsudkom zo dňa 28. 11. 2018 rozhodol, že poškodených so zvyškom ich nároku na náhradu škody titulom nákladov spojených s pohrebom vo výške 2 516,74 eur odkázal na civilný proces.

21. Krajský súd v Prešove vo svojom rozsudku zo dňa 14. 06. 2017 uviedol, že príčinou vzniku dopravnej nehody bolo nedanie prednosti v jazde nebohému motocyklistovi zo strany obžalovanej. Obžalovanej totiž nič nebránilo vo výhlade a spozorovaní nebohého jazdiacemu na motocykli rýchlosťou vyššou ako je na tomto úseku cesty zákonom dovolená (o čom svedčia závery hore uvedeného kontrolného znaleckého posudku) a tomu prispôsobiť svoje následné konanie, t. j. zastavenie motorového vozidla, danie prednosti v jazde prichádzajúcemu motocyklistovi a nevchádzanie do jeho jazdného pruhu, pokiaľ tento neprejde bezpečne okolo nej. Nebohý motocyklista síce jazdil nedovolenou rýchlosťou, ale nemohol predpokladať, že na rovnom úseku cesty, kde ho bolo možné spozorovať z dostatočnej vzdialenosti (110,5 metra) mu nedá obžalovaná prednosť pri odbočovaní vľavo. Práve závažným porušením dopravných predpisov, t. j. nedaniu prednosti v jazde, zo strany obž. Ing. X. C. došlo k zrážke motorového vozidla s motocyklom a následnej smrti neb. D.a U.a. V kontrolnom znaleckom posudku znalec z odboru cestná doprava Ing. G. Z. v prípade oboch variantov konštatoval, že obžalovaná odbočovala nesprávnym koridorom. V závere odvolací súd uviedol, že aj keď možno pričítať určitú mieru spoluúčasti nebohému na vzniku dopravnej nehody nedodržaním povolenej rýchlosti jazdy, v danom prípade kolíziu situáciu vyvolala a zapríčinila obžalovaná svojou nesprávnou technikou jazdy pri odbočovaní doľava. Obžalovaná mala možnosť spozorovať na dostatočnú vzdialenosť motocyklistu a tomu prispôsobiť, prípadne prehodnotiť aj svoj odbočovací manéver a zároveň, ak by nekrižovala protismer a odbočovala v správnom koridore jazdy, k nehode by nedošlo, pretože motocyklista by bezpečnejšie prešiel okolo jej motorového vozidla.

22. Ohľadne jazdy nebohému na motocykli pod vplyvom THC odvolací súd poukázal na výpoveď znalkyne MVDr. J., podľa ktorej nie je možné konkretizovať jednotlivé účinky látok THC na konkrétnu osobu, obzvlášť vtedy, ak nevieme, či táto osoba bola či nebola pravidelným užívateľom. Ak by bol nebohý pravidelným konzumentom marihuany, mohol mať tieto látky naakumulované v tukoch a to, čo sa nachádzalo v krvi po smrti mohlo pochádzať z týchto tukových látok, čo by znamenalo, že omamné látky nemusel požiť tesne pred jazdou. Hladina zakázanej látky bola totiž veľmi nízka a nebolo možné stanoviť, kedy mal nebohý omamnú látku naposledy užiť.

23. Listom zo dňa 26. 02. 2015 žalobcovia uplatnili voči poisťovni KOOOPERATIVA poisťovňa, a. s. nárok na náhradu škody, a to jednak nárok na náhradu preukázateľne vynaložených nákladov na pohreb v sume 5 093,74 eur, nárok na náhradu nemajetkovej ujmy v sume po 15.000 eur pre žalobcu v 1. rade a v sume 15.000 eur pre žalobkyňu v 2. rade a nárok na náhradu škody na motocykli nebohému.

24. Podľa oznámenia o poistnom plnení v zmysle § 797 ods. 3 Občianskeho zákonníka a na základe predložených dokladov bolo na účet žalobkyne v 2. rade poukázané plnenie titulom nákladov na pohreb v sume 2 577 eur.

25. Súčasťou práva na súkromie je právo na rodinný život. Už Európsky súd pre ľudské práva v rozsudku z 21. 06. 1988 vo veci Berrhab proti Holandsku konštatoval: „Z pojmu rodina, na ktorom je založený článok 8, vyplýva, že dieťa narodené z takéhoto zväzku je ipso iure súčasťou tohto vzťahu. Z tohto dôvodu existuje od momentu narodenia dieťaťa už vzhľadom na samotnú existenciu tejto skutočnosti medzi dieťaťom a jeho rodičmi zväzok rovnajúci sa „rodinnému životu“, dokonca aj vtedy, keď už rodičia neskôr spolu nežijú“. Podstatou rodinného života je oprávnenie fyzickej osoby utvárať, udržiavať a rozvíjať vzťahy medzi členmi rodiny založené na silných citových väzbách.

26. Podľa ustálenej judikatúry, zavinenie dopravnej nehody, pri ktorej zahynul blízky príbuzný je neoprávneným /protiprávnym/ zásahom do osobnostných práv chránených ustanovením § 11 a nasl.

Občianskeho zákonníka a to konkrétne do práva na súkromie, ktorého súčasťou je aj rodinný život, ktorý zahŕňa najmä právo fyzickej osoby vytvárať, udržiavať a rozvíjať vzájomné vzťahy a v ich rámci uplatňovať vlastnú osobnosť.

27. Obaja žalovaní žiadali žalobu v celom rozsahu zamietnuť, žalovaný v 2. rade vo svojom vyjadrení vzniesol námietku premlčania a poukázal okrem iného aj na nedostatok pasívnej legitímácie v spore, žalovaná v 1. rade z dôvodu, že nárok žalobcov považovala za neopodstatnený.

28. Žalobcovia sa domáhali voči žalovaným náhrady nemajetkovej ujmy, ktorá im bola spôsobená ako pozostalým po nebohom D.ovi U.ovi, ktorý bol synom žalobcov v 1. a 2. rade, teda usmrtením osoby im blízkej pri dopravnej nehode dňa 05. 10. 2014, ktorá bola spôsobená podľa výsledkov trestného konania vodičkou Ing. X. U.ovou.

29. Podľa § 193 Civilného sporového poriadku súd je viazaný rozhodnutím príslušných orgánov o tom, že bol spáchaný trestný čin, priestupok alebo iný správny delikt postihnuteľný podľa osobitného predpisu, a o tom, kto ich spáchal, ako aj rozhodnutím o osobnom stave, vzniku alebo zániku spoločnosti.

30. Súd je teda viazaný rozhodnutím o vine a treste, a to rozsudkom tunajšieho súdu zo dňa 07. 12. 2016, č. k. 1T/41/2016 - 597, v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Prešove zo dňa 14. 07. 2017, č. k. 6To/9/20178 - 632, zrušil rozsudok vo výroku o treste a obžalovanej uložil trest odňatia slobody na 2 roky s podmieneným odkladom jeho výkonu na skúšobnú dobu 2 roky a trest zákazu vedenia všetkých druhov motorových vozidiel na dobu 1 roka. Vo vzťahu k nároku na náhradu škody podľa § 319 Tr. poriadku odvolanie zamietol. Obžalovanej bola uložená povinnosť uhradiť poškodeným škodu titulom nákladov spojených s pohrebom vo výške 2516,74 eur. So zvyškom nároku na náhradu škody boli poškodení odkázaní na civilný proces. Obžalovaná bola tiež povinná nahradiť poškodenej Všeobecnej zdravotnej poisťovni, a. s. škodu titulom náhrady za poskytnutú zdravotnú starostlivosť v sume 894,64 eur. Rozsudok vo výroku o vine a treste nadobudol právoplatnosť dňa 14. 06. 2017 a vo výroku o škode dňa 23. 12. 2016.

31. Súdna prax je už ustálená a jednotná pri posudzovaní nárokov na náhradu nemajetkovej ujmy pozostalým po obeti dopravnej nehody a dospela k záveru, že ide o zásah do osobnostných práv pozostalých a že iba satisfakcia vo forme odsúdenia v trestnom konaní nie vždy je postačujúca na zmiernenie následkov v dôsledku úmrtia obete dopravnej nehody.

32. U žalobcov došlo v dôsledku dopravnej nehody k úmrtiu im najbližšej osoby, a tým k zásahu do ich súkromného a rodinného života. Následky sú trvalé a neodstrániteľné. Bola narušená celistvosť rodiny, žalobcovia v 1., 2. rade náhle prišli o syna. Následky sú nezvratné, strata jedného člena rodiny v poškodenej rodine je objektívne neodčiniteľnou ujmom, ktorá postihuje všetkých členov rodiny, najviac ale tých najbližších, ktorí si následky v dôsledku traumy tým spôsobenej, ochudobnenia v citovom živote, strate zázemia, pocitu domova nesú so sebou po celý svoj život. Z trestného rozsudku tu pritom vyplýva, že nebohému D.ovi U.ovi možno pričítať určitú mieru spoluúčasti nebohému na vzniku dopravnej nehody nedodržaním povolenej rýchlosti jazdy, avšak v danom prípade kolíznú situáciu vyvolala a zapríčinila obžalovaná svojou nesprávnou technikou jazdy pri odbočovaní doľava.

33. Žalovaný v 2. rade vzniesol predovšetkým námietku premlčania nároku.

34. V danom prípade je predmetom konania nárok na náhradu škody, kde platí subjektívna 2-ročná premlčacia lehota. Pre začiatok plynutia premlčacej doby je rozhodujúcim momentom skutočnosť:

- a) kedy sa žalobca dozvedel o výške škody,
- b) kto za ňu zodpovedá.

35. V danom prípade je rozhodujúce, kedy sa žalobcovia dozvedeli, kto za škodu zodpovedá, pričom až rozsudkom Krajského súdu v Prešove zo dňa 14. 06. 2017, bola obžalovaná právoplatne uznaná vinnou, nakoľko proti predchádzajúcemu rozsudku OS KK žalovaná v 1. rade podávala odvolanie čo do výroku o vine, a teda až právoplatnosťou tohto rozsudku bolo jednoznačne určené, kto za škodu zodpovedá. Rozsudok Krajského súdu v PO čo do výroku o vine nadobudol právoplatnosť dňa 14. 06. 2017. V odvolaní namietala žalovaná aj výrok o škode. Pokiaľ ide o výrok o náhradu škody, tak tento nadobudol právoplatnosť dňa 23. 12. 2016, pričom návrh na rozšírenie účastníkov v konaní bol podaný

dňa 19. 11. 2018, teda v zákonom stanovenej 2-ročnej premlčacej lehote. Teda súd má za to že nárok žalobcov nie je premlčaný, keďže až dňom právoplatnosti rozsudku odvolacieho súdu t. j. dňom 14. 06. 2017, kedy bolo žalovaná v 1. rade právoplatne uznaná vinou začala plynúť premlčacia doba a zároveň návrh na rozšírenie účastníkov na strane žalovaných o žalovaného v 2. rade bol podaný 19. 11. 2018, teda počas plynutia premlčacej doby.

36. Súd má za to, že v prípade oboch žalovaných je daná pasívna vecná legitímácia v spore a že žalobcovia boli oprávnení podať žalobu voči oboj súčasne. Uvedený záver vyplýva tak z platnej právnej úpravy, ako aj z bohatej judikatúry, ktorá už aktuálne na vnútroštátnej úrovni prostredníctvom najvyšších vnútroštátnych súdnych autorít (Najvyšší súd SR a Ústavný súd SR) jednoznačne a bez akýchkoľvek pochybností všetky otázky, týkajúce sa základu daného nároku, ktoré tu žalovaní robili spornými vyriešila a uzavrela, a to tak, že súd nemá najmenšie pochybnosti o práve žalobcov uplatniť dané nároky voči oboj žalovaným.

37. Vychádzajúc z § 11, § 13, § 427 až § 431 a § 853 Občianskeho zákonníka, ako aj § 1, § 4 ods.1 a 2 a § 15 ods.1 zákona č. 381/2001 Z. z. súd má za to, že obaja žalovaní sú vecne pasívne legitimovaní. V prípade škody spôsobenej prevádzkou motorového vozidla poškodený si môže vybrať, či nárok na náhradu škody uplatní voči prevádzkovateľovi vozidla, alebo voči poisťovateľovi alebo voči oboj súčasne. Žalobcovia majú právo na náhradu nemajetkovej ujmy proti žalovanému v 1. aj 2. rade, hoci plnenie môžu dostať len raz. Preto súd vo výroku určil, že plnením jedného zo žalovaných zaniká v rozsahu plnenia povinnosť druhého. Ustanovenie § 15 ods.1 zákona č.381/2001 Z. z. o PZP podľa ktorého poškodený je oprávnený uplatniť svoj nárok na náhradu škody priamo proti poisťovateľovi nevylučuje, aby súčasne bol daný nárok uplatnený proti pôvodcovi zásahu, resp. proti prevádzkovateľovi dopravného prostriedku.

38. Pokiaľ ide o pasívnu legitímáciu žalovaného v 2. rade, v tejto súvislosti treba poukázať predovšetkým na rozhodnutie Súdneho dvora Európskej únie vo veci Haasová C-22/12 z 24. 10. 2013. Súdny dvor v ňom uviedol, že smernicu EÚ je potrebné „vykladať v tom zmysle, že povinné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla má pokrývať aj náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravnej nehode, ak jej náhradu na základe zodpovednosti poisteného za škodu upravuje vnútroštátne právo uplatniteľné v spore vo veci samej“. (Len pre úplnosť, následne v tejto veci Krajský súd v Prešove rozhodol takým spôsobom pod sp. zn. 21Co/60/2015).

39. Poisťovne, sa ale aj v nasledujúcich rokoch v súdnych sporoch naďalej bránili povinnosti nahrádzať nemajetkovú ujmu z povinného zmluvného poistenia a robia tak dodnes, čo je jednoznačne v rozpore s Čl. 5 CSP ako zneužitie, svojvoľné a bezúspešné uplatňovanie či bránenie práva, ktoré musí súd odmietnuť a sankcionovať. Tvrdili, že v súlade s rozhodnutím vo veci Haasová slovenská vnútroštátna právna úprava rozlišuje medzi škodou a ujmu. Podľa názoru poisťovní by mala byť z povinného zmluvného poistenia hradená len škoda spôsobená pri dopravnej nehode motorovým vozidlom, pričom ujma nie je súčasťou poistenia. Takáto argumentácia je už ale prekonaná, čiže aj tie rozhodnutia súdov z tohto obdobia, na ktoré poukazuje žalovaný sú už dávno prekonané, hlavne z dôvodu vstupu Slovenskej republiky do Európskej únie, čo bolo zásadným prelomom v procese kontinuálneho vývoja právneho poriadku i jeho interpretácie, pretože okrem vnútroštátneho zákonodarcu (ktorý vytvoril koncept materiálneho poňatia škody v čase, keď integráciu do Európskej únie nebolo možné ani len predpokladať), je doň oprávnený svoju vôľu presadzovať aj únijný normotvorca. Pre aplikačnú prax vnútroštátnych orgánov verejnej moci s právomocou rozhodovať v individuálnych prípadoch to znamená, že stabilita právnych vzťahov a právna istota dôvodne vyžadujú hoci aj zotrvať na právnych konceptoch vyvinutých pred vstupom do Európskej únie, ale ak ide o sféru regulácie únijným normotvorcom, je potrebné túto konfrontovať s regulačnými predstavami vnútroštátneho zákonodarcu a v prípade zistenia odchýlky vyvinúť maximálnu snahu o uprednostnenie cieľa stelesneného v právne záväzných aktoch Európskej únie. Práve smernice ako typová kategória predpisov sekundárneho práva sú (na rozdiel od nariadení) typické absenciou priamej uplatniteľnosti voči fyzickým osobám a právnickým osobám v jednotlivých členských štátoch. Podľa čl. 288 ods. 3 Zmluvy o fungovaní Európskej únie je smernica záväzná pre každý členský štát, ktorému je určená, a to vzhľadom na výsledok, ktorý sa má dosiahnuť, pričom sa voľba foriem a metód ponecháva vnútroštátnym orgánom. Citované ustanovenie primárneho práva Európskej únie vysielá zrozumiteľné posolstvo vnútroštátnym orgánom

členských štátov zaväzujú ich na taký výkon ich vrchnostenských kompetencií, ktorý zabezpečí dosiahnutie výsledku očakávaného smernicou. Inými slovami, ide tu o povinnosť naplniť vôľu úniijného tvorca smernice vnútroštátnymi právnymi prostriedkami. Štandardným prostriedkom dosahovania cieľa stanoveného smernicou je síce zmena právnej úpravy, ku ktorej pristúpi vnútroštátny zákonodarca, avšak pre prípad, že túto svoju povinnosť nesplní, vyvinula rozhodovacia prax Súdneho dvora teóriu priameho účinku smerníc a nepriameho účinku smerníc.

40. Pre posudzovaný prípad priamy účinok dotknutých smerníc zrejme neprichádza do úvahy a možno tak uvažovať len o nepriamom účinku smerníc, ktorý zakladá rozhodnutie Súdneho dvora vo veci *Marleasing SA (C-106/89)* s odvolaním sa na prejudikatúru vo veci *Von Colson a Kamann (C-14/83)*. Podľa tohto rozhodnutia pri aplikácii vnútroštátneho práva bez ohľadu na to, či aplikované ustanovenia boli schválené pred alebo po smernici, vnútroštátny súd povolaný na výklad vnútroštátneho práva je povinný interpretovať ho, nakoľko je to možné vo svetle dikcie (textu) a účelu smernice, aby sa dosiahol výsledok sledovaný smernicou, a tým zabezpečil súlad s tretím odsekom čl. 189 Zmluvy o založení Európskeho hospodárskeho spoločenstva (čl. 288 ods. 3 zmluvy o fungovaní EÚ). Nepriamy účinok smerníc Súdny dvor ešte konkrétnejšie objasnil vo veci *Pfeiffer a ďalší (C-397/01 až 403/01)*. Tu zdôraznil, že požiadavka výkladu vnútroštátneho práva v súlade s právom Únie sa síce v prvom rade týka vnútroštátnych ustanovení prijatých na prebratie smernice, neobmedzuje sa však iba na výklad týchto ustanovení, ale vyžaduje, aby vnútroštátny súd vzal do úvahy vnútroštátne právo ako celok a posúdil, do akej miery ho možno použiť spôsobom, ktorý nevedie k výsledku, ktorý odporuje smernici (bod 115). Ak vnútroštátne právo umožňuje za určitých okolností s použitím vlastných výkladových metód vyložiť ustanovenie vnútroštátneho právneho predpisu tak, že bude možné vyhnúť sa rozporu s inou normou vnútroštátneho práva alebo obmedziť oblasť pôsobnosti tohto ustanovenia na dosiahnutie tohto účelu a použiť ho len do tej miery, aby bolo súladné s danou normou, tak je vnútroštátny súd povinný použiť rovnaké metódy, aby sa dosiahol cieľ stanovený smernicou (bod 116).

41. Hoci Slovenská republika v konaní C-22/12 pre Súdny dvorom potvrdila úmysel nezahrnúť do slovenského vnútroštátneho právneho poriadku nemajetkovú ujmu do kategórie škody používanej v zákone o povinnom zmluvnom poistení, Súdny dvor v uvedenom rozsudku ale zaujal jednoznačný názor, podľa ktorého „článok 3 ods. 1 smernice Rady 72/166/EHS z 24. 04. 1972 o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú motorovými vozidlami a kontroly plnenia povinnosti poistenia tejto zodpovednosti, článok 1 ods. 1 a 2 druhej smernice Rady 84/5/EHS z 30. 12. 1983 o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel, zmenenej a doplnenej smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2005/14/ES z 11. 05. 2005, a článok 1 prvý odsek tretej smernice Rady 90/232/EHS z 14. 05. 1990 o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel sa majú vykladať v tom zmysle, že povinné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla má pokrývať aj náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravnej nehode, ak jej náhradu na základe zodpovednosti poisteného za škodu upravuje vnútroštátne právo uplatniteľné v spore vo veci samej.“ Ak teda slovenský zákonodarca do zákonného pojmu „škoda“ použitého v zákone o povinnom zmluvnom poistení, a teda do rozsahu poistenia zodpovednosti za škodu v zmysle uvedeného zákona nezahrnul aj nemajetkovú ujmu a jej poistné krytie, dostáva sa vzhľadom na záväzný výklad zodpovedajúcich smerníc (v súčasnosti už len konsolidovaná smernica Európskeho parlamentu a Rady 2009/103/ES o poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel a o kontrole plnenia povinnosti poistenia tejto zodpovednosti) do rozporu so zámerom tvorca úniijnej právnej regulácie identifikovaným Súdny dvorom.

42. Treba zdôrazniť, (aj s odvolaním sa na judikatúru Súdneho dvora), že vnútroštátne ustanovenia, ktoré upravujú náhradu škody pri dopravných nehodách spôsobených prevádzkou motorových vozidiel, nemôžu odňať smernici jej potrebný účinok (rozsudok z 30. 6. 2005 vo veci *Candolin a ďalší (C-537/03)*, ako aj rozsudok z 23. 10. 2012 vo veci *Marques Almeida (C-300/10)*, pričom práve vo veci *Marques Almeida* Súdny dvor výslovne konštatoval, že „členské štáty sú... povinné zabezpečiť, aby zodpovednosť za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel, ktorá sa uplatňuje podľa ich vnútroštátneho práva, bola krytá poistením v súlade s ustanoveniami všetkých troch vyššie uvedených smerníc.“ (bod 30).

43. Všeobecné súdy konajúce v takých veciach sú preto povinné skúmať možnosť implementácie eurokonformného výkladu prostredníctvom tzv. nepriameho účinku relevantnej úniijnej regulácie. Súdny

dvor požaduje od vnútroštátnych súdov, aby práve v prípade nesplnenia povinnosti riadnej transpozície smernice členským štátom vykladali ustanovenia vnútroštátneho práva „v čo najvyššej možnej miere tak, aby mohli byť použité v súlade s cieľmi tejto smernice“ (napr. rozsudok z 13. 07. 2000 vo veci Centrosteeel, C-456/98).

44. Rozhodovacia prax okresných súdov i krajských súdov takto dospela najmä v posledných rokoch k záveru o možnosti a potrebe extenzívneho výkladu pojmu „škoda“ použitého v zákone o povinnom zmluvnom poistení (napr. rozhodnutie KS Trnava sp. zn. 6Co/609/2014, OS Prievdza 7C 69/2011, KS Trenčín sp. zn. 24 Co/368/2010, 20Co 183/2014 a iné...). Ústavný súd SR vo svojom rozhodnutí sp. zn. III.ÚS 666/2016, konštatoval, že pri výklade významu slova „škoda“ je potrebné skúmať nie len úmysel slovenského zákonodarcu, ale dôležitým je aj skúmanie úmyslu úniového zákonodarcu. Ústavný súd zdôraznil povinnosť súdov uplatňovať v rozhodovacej praxi eurokonformný výklad zákonov. Ústavný súd sa stotožnil so súdmi nižšej inštancie, ktoré uplatnili extenzívny výklad pojmu „škoda“ tak, že do tohto pojmu subsumovali aj nemajetkovú ujmu za zásah do osobnostných práv pri dopravnej nehode. K interpretácii poisťovne, že vnútroštátne právo náhradu nemajetkovej ujmy zo zodpovednosti poisteného za škodu neupravuje, Ústavný súd SR vyslovil názor, že ide o argumentáciu, ktorá je účelová a márna.

45. Keďže poisťovne naďalej odmietali a ako je zrejmé aj v tomto konaní, stále odmietajú vyplácať z povinného zmluvného poistenia nemajetkovú ujmu, vznikajú ďalšie súdne spory, akým je aj tento. V ostatnej dobe ale jeden z týchto sporov riešil aj Najvyšší súd SR, ktorého rozhodnutie bolo publikované v Zbierke rozhodnutí a stanovísk Najvyššieho súdu SR č. 8/2018 ako judikát č. R 61/2018. (Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 31. 07. 2017 sp. zn. 6 MCdo 1/2016) Tento urobil poslednú bodku v tejto polemike a uzavrel diskusiu, čo by mali poisťovne už konečne akceptovať. Jednoznačne uviedol, že škodou pre účely zákona č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších zmien a doplnení je aj nemajetková ujma spočívajúca v zásahu do osobnostných práv pozostalých obete dopravnej nehody spôsobenej prevádzkou motorového vozidla. Najvyšší súd SR v predmetnom judikáte najmä riešil pasívnu vecnú legitimitáciu poisťovne. Najvyšší súd SR jasne a presvedčivo judikoval, že „škodou pre účely zákona č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení je aj nemajetková ujma spočívajúca v zásahu do osobnostných práv pozostalých obete dopravnej nehody spôsobenej prevádzkou motorového vozidla. V spore o náhradu takejto ujmy je poisťovňa pasívne legitimovaná.“

46. Najvyšší súd SR je rovnako toho názoru, že pojem škoda, ako ho používa zákon o povinnom zmluvnom poistení treba vykladať extenzívne tak, že tento zahŕňa aj nemajetkovú ujmu, ktorá patrí pozostalým obete dopravnej nehody a preto zodpovednosť za neoprávnený zásah do osobnostných práv žalobcov musí byť predmetom poistného krytia z povinného zmluvného poistenia. V zmysle vyššie citovaného judikátu Najvyššieho súdu R 61/2018 preto bude na ochranu práv poškodených svedčiť pasívna vecná legitimitácia aj poisťovniam, v ktorých majú škodcovia (vinníci dopravných nehôd, ktorými bolo neoprávnene zasiahnuté do osobnostných práv poškodených) uzatvorené povinné zmluvné poistenie. „Ak by mal platiť výklad pojmu škoda vychádzajúci z textu ZoPZP (gramatický výklad), resp. výklad vychádzajúci výlučne z ustanovení Občianskeho zákonníka o zodpovednosti za škodu, prinášalo by to značné majetkové riziko subjektov zodpovedajúcich za takúto nemajetkovú ujmu, ktoré by v individuálnych prípadoch mohlo viesť aj k ich bankrotu. Zároveň by to však mohlo znamenať aj neistotu pozostalých v tom smere, či im prisúdená náhrada bude aj skutočne poskytnutá, resp. riziko, že v prípadoch insolvencie (platobnej neschopnosti) zodpovedného subjektu táto nebude vymožiteľná.“ (pozri bod 13 odôvodnenia). V predmetnom rozhodnutí najvyšší súd aj vysvetľuje, že prečo nerozhodol vo veľkom senáte, čím bolo aj to, že v čase nasledujúcom po rozhodnutiach NS sp. zn. 4Cdo/168/209 a sp. zn. 3Cdo/301/2012, a zároveň predchádzajúcim rozhodovaním v prejednávanej veci spornú právnu otázku riešil (a tiež vyriešil) ústavný súd. Ten nielenže už vo viacerých ním dosiaľ posudzovaných veciach odmietol sťažnosti poisťovní, namietajúcich porušenie svojich základných práv rozhodnutiami všeobecných súdov, ustaľujúcimi krytie aj nemajetkovej umy pozostalých poistením podľa ZoPZP, ale dokonca pri rozhodovaní vo veci sťažovateľky totožnej s podnecovateľkou mimoriadneho dovolania z prejednávanej veci v rámci odôvodnenia uznesenia z 11. 10. 2016 sp. zn. III. ÚS 666/2016 uzavrel (citované z uznesenia), že pojem „škoda“ použitý v zákone č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla je ústavne konformným spôsobom interpretovateľný extenzívne tak, že zahŕňa aj nemajetkovú (imateriálnu) ujmu podľa ustanovení Občianskeho zákonníka o ochrane osobnosti, s cieľom maximálnej možnej miery

rešpektovania cieľov relevantnej únijnej regulácie. Takýto záver treba mimo akúkoľvek pochybnosť považovať i za obraznú vnútroštátnu bodku v diskusii na témy 1/ krytia nárokov pozostalých po obetiach dopravných nehôd na náhradu nemajetkovej ujmy povinným zmluvným poistením zodpovednosti za škodu a 2/ tzv. pasívnej legitímácie povinných zmluvných poisťovní v konaniach o náhradu nemajetkovej ujmy pred všeobecnými súdmi. Ústavný súd však vzhľadom na to, že nie je súčasťou systému všeobecného súdnictva, môže zasahovať do výkladu zákonov a iných všeobecne záväzných právnych predpisov všeobecnými súdmi len v prípadoch, keď sa ich výklad vyznačuje svojvoľou a zjavnou neodôvodnenosťou do tej miery, že to má za následok porušenie základného práva alebo slobody (IV. ÚS 574/2013).

47. V zmysle najnovšej, vyššie uvádzanej už ustálenej judikatúry súdy zásadne vykladajú pojem „škoda“ používaný v slovenskom právnom poriadku extenzívne, uplatňujúc eurokonformný výklad právnych predpisov. Pasívna vecná legitímácia v konaniach o náhradu nemajetkovej ujmy tak svedčí aj poisťovniam. Ak teda chce žalobca, ako subjekt do ktorého osobnostných práv bolo dopravnou nehodou zasiahnuté, zvýšiť vymožitelnosť svojej pohľadávky na nemajetkovú ujmu, má možnosť žalovať v konaní aj poisťovňu, čo je i v tomto spore. Súd v takom prípade zaviazá na plnenie poisťovňu, ktorá v rámci povinného zmluvného poistenia poistila vozidlo, ktorým vinník dopravnej nehody nepriaznivo zasiahol do osobnostných práv žalobcov. Pritom výklad právnych predpisov by sa pritom nemal obmedzovať iba na gramatický výklad, ale aj je potrebné dbať aj na účel a zmysel právnych predpisov, a preto súd nie je absolútne viazaný doslovným znením zákona, ale sa od neho smie a musí odchyliť, ak to vyžaduje účel zákona, história jeho vzniku, systematická súvislosť (nález Ústavného súdu ČR sp. zn. 2221/07 z 19. 03. 2008). Takže aj preto je potrebné a nutné vykladať pojem „škoda“ pre účely ZoPZP rozširujúco tak, že pod neho spadá aj náhrada nemajetkovej ujmy za zásah do osobnostných práv pozostalých, a teda že aj táto náhrada je predmetom poistného krytia.

48. S poukazom aj na rozsudok Súdneho dvora Európskej únie vo veci Drozdovs C-277/12, smernica rady 72/166/EHS a smernica Rady 84/5/EHS sa majú vykladať v tom zmysle, že povinné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel má pokrývať aj náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravnej nehode, ak jej náhradu na základe zodpovednosti poisteného za škodu upravuje vnútroštátne právo uplatniteľné v spore vo veci samej. Nakoľko ZoPZP bol výsledkom transpozície smerníc Európskej únie, ktoré boli nahradené teraz platnou Smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2009/103/ES zo 16. 09. 2009 o poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel a o kontrole plnenia povinnosti poistenia tejto zodpovednosti, je pri výklade pojmu škoda pre účely ZoPZP potrebné vychádzať z chápania pojmu „škoda“ v komunitárnom práve. Uvedená smernica síce nedefinuje pojem „škoda“, avšak z jej textu je zrejmé, že pod týmto pojmom rozumie osobnú ujmu a škodu na majetku, resp. používa slovné spojenie utrpenie „ujmy alebo škody“, či používa termíny „akákoľvek ujma alebo škoda“ alebo „akákoľvek škoda“. Komunitárne právo chápe škodu ako majetkovú, tak aj nemajetkovú ujmu, resp. za ujmu považuje majetkovú škodu aj nemajetkovú škodu (pozri napr. rozsudok Súdneho dvora zo 06. 05. 2010 vo veci C-63/09 Axel Walz proti Clickair SA). Aj podľa právnej úpravy poistenia občianskoprávnej zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel v smerniciach (smernica rady č. 72/166/EHS, smernica č. 90/232/EHS, smernica č. 2000/26/ES) sú členské štáty povinné prijať všetky primerané opatrenia zabezpečujúce, aby zodpovednosť za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel bola pokrytá poistením s cieľom ochrany poistených strán a potencionalných obetí nehôd a aby akékoľvek ujmy v oblasti povinného poistného krytia motorových vozidiel nezostali neuhradené. Extenzívny výklad pojmu škoda pre účely ZoPZP je aj ústavne konformný, pretože odstraňuje nerovnováhu medzi poistením pri pracovných úrazoch (§ 94 zák. č. 461/2003 Z. z.) a povinným zmluvným poistením zodpovednosti za škody spôsobené prevádzkou dopravných prostriedkov. S použitím eurokonformného a ústavne konformného výkladu pojmu „náhrada škody na zdraví“ v § 4 ods. 1, ods. 2 písm. a), ods. 4 a § 15 ods. 1 ZoPZP, ako aj s prihliadnutím k samotnému účelu povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel, z hľadiska zodpovednosti za neoprávnený zásah do osobnosti fyzickej osoby vyvolaný prevádzkou motorových vozidiel, sa v rámci náhrady škody odškodňuje aj nemajetková ujma spôsobená pozostalým po obeti dopravnej nehody ako poškodeným, za ktorú možno priznať náhradu v peňažnej forme podľa § 13 ods. 2 a 3 Občianskeho zákonníka, a ktorú v širšom ponímaní treba tiež považovať za škodu na zdraví podľa § 4 ods. 2 písm. a) ZoPZP. Náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch podľa § 13 ods. 2 a 3 Občianskeho zákonníka preto tiež spadá do rozsahu povinného zmluvného poistenia zodpovednosti poisťovne za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla podľa ZoPZP, a preto je aj daná pasívna legitímácia

žalovaného 3. na náhradu tejto nemajetkovej ujmy, pričom vo vzťahu k poisťovni ide o špecifické právo poškodeného na výplatu plnenia za poisteného škodcu vo výške a v rozsahu v akom za škodu zodpovedá poistený škodca. Použitím eurokonformného výkladu (Smernica EP a Rady 2009/103/ ES zo 16. 09. 2009) pojmov „náhrada škody, škoda na zdraví“ v ust. § 4 ods. 1, 2, 4 a § 15 ods.1 zák. č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a s prihliadnutím k samotnému účelu povinného zmluvného poistenia, z hľadiska zodpovednosti za neoprávnený zásah do osobnosti fyzickej osoby vyvolaný prevádzkou motorových vozidiel sa v rámci náhrady škody odškodňuje aj nemajetková ujma spôsobená pozostalým po obeti dopravnej nehody, za ktorú možno priznať náhradu peňažnou formou podľa § 13 Občianskeho zákonníka, ktorú v širšom ponímaní treba považovať za škodu na zdraví podľa § 4 ods. 2 písm. a) zák. č. 381/2001 Z. z. Takáto náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch preto spadá do rozsahu povinného zmluvného poistenia. Eurokonformný, ako i lingvistický výklad, sú v súlade s definovaním pojmov európskym deliktným právom, ktorý chápe škodu na zdraví ako ujmu (zhoršenie) telesného alebo duševného zdravia. Preto nárok z titulu zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla zahŕňa aj ujmu v emočnej sfére žalobcov ako poškodených. V kontexte vyššie uvedeného sa javí nadbytočné argumentovať špecifikami dotknutých hmotnoprávných inštitútov vnútroštátneho práva (náhrada škody a náhrada nemajetkovej ujmy) z hľadiska pojmoslovía poškodených osôb a druhovým vymedzením škody na zdraví podľa Občianskeho zákonníka (§ 449 ods. 1). Dôvodom je neprípustne zužujúci výklad pojmu ujma na zdraví (abstrahujúci duševné zdravie človeka). Eurokonformným výkladom oblasti harmonizovanej právom Európskej únie sa preto prinavracia komplexný význam pojmu zdravie a s tým spojené odškodnenie jeho obidvoch zložiek (telesnej a psychickej).

49. Pokiaľ ide o výšku náhrady nemajetkovej ujmy, pre určenie výšky sú rozhodujúce iba kritéria, ktoré sú uvedené v § 13 ods. 3 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého výšku náhrady podľa odseku 2 určí súd s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo. Dôkazné bremeno je na žalobcoch.

50. Vychádzajúc z výsledkov vykonaného dokazovania súd dospel k záveru, že v prípade žalobcu v 1. rade ako otca zomrelého D.a U.a bolo namieste priznať mu pri danom zistenom skutkovom stave sumu náhrady nemajetkovej ujmy vo výške 12.000 eur, v prípade žalobkyne v 2. rade, ktorá bola matkou D.a U.a, bolo na mieste priznať jej rovnako sumu 12.000 eur, namiesto požadovaných 15.000 eur pre každého z nich.

51. Zákon na určenie výšky náhrady nemajetkovej ujmy nestanovuje žiadne medze, tá sa stanovuje v rámci voľnej úvahy súdu, v súlade s princípom spravodlivosti, pričom treba pružne prihliadnuť na najrôznejšie momenty, za ktorých k neoprávnenému zásahu do osobnosti fyzickej osoby došlo.

52. K otázke, komu patrí náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch Najvyšší súd SR v rozhodnutí 5Cdo/265/2009 z 17. 02. 2011 okrem formulácie všeobecných kritérií naznačil, že právo na náhradu nemajetkovej ujmy patrí len najbližším príbuzným, manželovi a deťom, a ak ich niet, rodičom. Na strane druhej, Najvyšším súdom formulované všeobecné kritéria vedú k tomu, že okruh oprávnených osôb možno rozšíriť a náhradu nemajetkovej ujmy priznať i v širšom, bližšie nekonkretizovanom okruhu príbuzných osôb. Je vecou úvahy súdu, akého okruhu osôb sa má vyššie uvedené odškodnenie týkať. Aj z judikatúry možno vysledovať, že by to mali byť iba osoby, ktoré boli so zomrelým pred jeho smrťou vo veľmi úzkych rodinných, ekonomických a spoločenských väzbách. Medzi také osoby v konkrétnych okolnostiach veci môžu patriť aj vnuci, či vnučky zomrelého (pozri napr. rozsudok Krajského súdu v Nitre sp. zn. 9Co/267/2016).

53. Pokiaľ ide o výšku požadovanej náhrady, súd v súlade s ustálenou súdnou praxou za kritériá na ktoré treba prihliadať považuje tie, ktoré zosumarizoval už Ústavný súd ČR v rozhodnutí I. ÚS 2844/14 zo dňa 22. 12. 2015. Ten v bode 53 citovaného rozhodnutia ako okolnosti, ktoré je treba skúmať na strane poškodeného uviedol, a) intenzitu vzťahu žalobcu so zomrelým, b) vek zomrelého a pozostalých, c) otázka hmotnej závislosti pozostaleho na usmrtenej osobe, d) prípadné poskytnutie inej satisfakcie“. Následne v bode 54 odôvodnenia za okolnosti, ktoré treba skúmať na strane zodpovednej osoby (pôvodca zásahu) označil „a) postoj žalovaného (ľútosť, náhrada škody, ospravedlnenie apod.), b) dopad udalosti do duševnej sféry pôvodcu - fyzickej osoby, c) jeho majetkové pomery, d) miera zavinenia, ev. miera spolu zavinenia usmrtenej osoby“.

54. Uvedenými kritériami sa súd riadil aj v tu posudzovanej veci. Súd pri určovaní výšky náhrady prihliadal jednak na závažnosť ujmy, ale aj na okolnosti, za ktorých ku škode došlo. Súd prihliadol na to, čo vyplýva z výsledkov dokazovania v rámci trestného konania a síce na skutočnosť že ujma bola spôsobená žalovanou v 1. rade z nedbanlivosti, tá svoju vinu hneď uznala, svoje konanie úprimne oľutoval, viedla pred spáchaním skutku riadny život a pričínila sa o nahradenie majetkovej a inej škody. Na hlavnom pojednávaní oľutovala svoj skutok. Pri vedení vozidla nebol pod vplyvom akejkoľvek omamnej látky. Odsúdenie vodičky je v zmysle zásad práva takisto istou satisfakciou poškodených, v tu súdnej veci však nie dostatočnou.

55. Súd pri rozhodnutí v prvom rade prihliadol na to, že v danom prípade existujú skutočnosti, ktoré by odôvodňovali záver o spoluzavinení nebohého na dopravnej nehode. Z trestného rozsudku vyplýva, že nebohému D.ovi U.ovi možno pričítať určitú mieru spoluúčasti na vzniku dopravnej nehody nedodržaním povolenej rýchlosti jazdy, avšak v danom prípade kolíziu situáciu vyvolala a zapríčinila obžalovaná svojou nesprávnou technikou jazdy pri odbočovaní doľava. Pokiaľ ide o vplyv THC látky, tak nie je možné konkretizovať jednotlivé účinky látok THC na konkrétnu osobu, obzvlášť vtedy, ak nebolo možné zistiť, či táto osoba bola či nebola pravidelným užívateľom, teda vplyv THC látky nemal ani trestný súd za preukázané. Preto súd krátil sumy primeranej náhrady z dôvodu, ktorým bolo spoluzavinenie nebohého poškodeného, a to u každého po 3.000 eur a namiesto požadovanej sumy 15.000 eur, súd priznal žalobcom po 12.000 eur.

56. Súd opakovane pripomína, že náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch nie je náhradou za život, pretože žiadna suma súdom priznaná nie je dostatočná vzhľadom na spôsobenú ujmu ani na to aby nahradila život človeka. Jej účelom a zmyslom je zmiernenie následkov vzniknutej ujmy, táto má umožniť tzv. „citové obveselenie“. Táto nemá byť zábezpekou, zdrojom obživy ani náhradou príjmu (nejde o náhradu za vdovský dôchodok a podobne). Pri smrti blízkej osoby žiadna suma, ani vysoká ani nízka nemôže byť dostačujúcim ekvivalentným prostriedkom ochrany osobnosti v takomto prípade. Napriek tomu súd musí na základe určitých objektívizovateľných kritérií určiť jej primeranú výšku.

57. Súd je toho názoru, že nie je nič horšie, ako keď rodičia „prežijú“ svoje dieťa. V dôsledku tragickej smrti syna pri dopravnej nehode došlo k nesmierne závažnej ujme spočívajúcej v strate milovaného dieťaťa, čím sú žalobcovia v 1. a 2. rade do budúcnosti ochudobnení o rodinný život. O intenzite vzťahu žalobcov v 1. a 2. rade ako rodiča s jeho nebohým synom svedčí tá skutočnosť, že boli neustále v kontakte, nakoľko syn žil so svojimi rodičmi v spoločnej domácnosti, dokonca so žalobcom v 1. rade nebohý pracoval na jednom pracovisku.

58. Žalobcovia tvorili s nebohým fungujúce rodinné spoločenstvo s dobre vyvinutými sociálnymi a citovanými väzbami, v dôsledku nečakanej smrti pretrvávajú pocity nervozity, úzkosti, smútku, zúfalstva a šoku. Stratili možnosť viesť s ním súkromný život a sú od jeho smrti ochudobnení o sféru prirodzených vzťahov s jedným z najbližších rodinných príslušníkov. Protiprávnym konaním Ing. X. C. prišlo k tak nezvratnej deštrukcii týchto medziľudských väzieb, tvoriacich základ a rámec súkromného života žalobcov a tým k zásahu do ich osobnostných práv. Vzniknutá trauma je zo života žalobcov fakticky neodstrániteľná.

59. Poškodený v čase smrti mal 25 rokov, mal vyštudovanú strednú školu, pracoval v odbore, nemal vážnejšie zdravotné problémy, viedol bezstarostný život mladého muža, mal priateľku s ktorou plánoval spoločný život. Aj v čase smrti žil v spoločnej domácnosti so svojimi rodičmi, ktorým pomáhal. Bol zárobkovo činný, teda už nebol odkázaný na výživu svojich rodičov. Zároveň z ušetrených peňazí si kúpil motocykel. Žalobca v 1. rade v čase smrti syna mal 51 rokov, žalobkyňa v 2. rade v čase smrti syna mala 49 rokov.

60. Poškodený D. U. v čase smrti žil v spoločnej domácnosti so svojimi rodičmi a súrodencami. Z výsluchu žalobkyne v 2. rade vyplýva, že syn bol mladý zdravý chlapec, ktorý riadne pracoval, mal vlastný príjem a žil aktívnym životom. Bol športovo zdatný, venoval sa viacerým športom a preto si už ako dospelý kúpil motocykel, najprv terénny. Z výsluchu žalobcu v 1. rade okrem iného vyplynulo, že spolu dokonca pracovali na jednom pracovisku, počas práce žili aj v spoločnom byte, teda trávil vtedy všetok čas. V dôsledku smrti syna vznikla obom žalobcom nenapraviteľná, nezvratná ujma, za ktorú primeraná náhrada nemajetkovej ujmy je nižšej sume ako žalobca v 1. rade žiadal, a to výške 12.000 eur pre žalobcu v 1. rade., rovnakú sumu priznal aj žalobkyňa v 2. rade. Podľa názoru súdu už táto suma

zohľadňuje všetky relevantné okolnosti tak na strane poškodeného, pôvodcu zásahu (nedbanlivosť, odsúdenie, ofutovanie a podobne), ako aj z hľadiska intenzity vzťahu žalobcu v 1. rade vi žalobkyne v 2. rade k svojmu synovi. Zároveň súd žalobcom v 1. a 2. rade požadovanú sumu znížil, nakoľko prihliadol aj na spoluzavinenie nebohého poškodeného. Takto určená výška náhrady nemajetkovej ujmy prestavujúca sumu 12.000 eur podľa názoru súdu zodpovedá závažnosti vzniknutej ujmy a okolnostiam, za ktorých k porušeniu práva došlo berúc do úvahy druhý najbližší rodinný vzťah (po manželskom vzťahu). Náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch, na ktorú žalobcov v 1. rade i žalobkyňa v 2. rade vznikol nárok, môže prispieť k zmierneniu vzniknutého stavu, uvedené je napokon aj jeho zmyslom. Je nepochybné, že nečakaným, šokujúcim úmrtím jej syna došlo k závažnému zásahu do práva na ochranu osobnosti spočívajúcu v obmedzení jej súkromného a rodinného života. Smrťou syna žalobcov v 1. a 2. rade bola narušená celistvosť rodiny. Následky tohto činu sú trvale neodstrániteľné a ochudobnenie v citovej oblasti je nenapraviteľné. Už samotná ujma - smrť sama osebe odôvodňuje priznanie finančného zadosťučinenia a je nepochybné, že presný finančný ekvivalent za ľudský život nie je možné určiť. Rovnako možno skonštatovať, že vykonávanie dokazovania ohľadne následkov, ktoré spôsobili smrť blízkeho a milovaného človeka je nadbytočné, pretože bez akýchkoľvek pochyb, že už samotným úmrtím došlo k tak závažnému zásahu do práv na ochranu osobnosti život.

61. I keď na rozdiel od právnych úprav v niektorých iných štátoch naša právna úprava nestanovuje paušálne sumy náhrad, každý prípad je potrebné posudzovať individuálne, v konkrétnych jeho súvislostiach a okolnostiach, predsa len vzhľadom na princíp právnej istoty v právnom štáte a platnú zásadu v zmysle ktorej všeobecné súdy sú povinné zohľadňovať svoju vlastnú rozhodovaciu činnosť, a teda v súlade s ústavným princípom rovnosti všetkých subjektov v právach rozhodovať v určitých medziach v tom zmysle, aby v porovnateľných veciach nedochádzalo k zásadným, neodôvodniteľným rozdielom, súd príkladom z porovnateľných vecí uvádza, že rozsudkom Okresného súdu Nitra sp. zn. 14C/287/2013 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Nitre sp. zn. 9Co/267/2016 zo dňa 11. 05. 2016 bola maloletému vnukovi zomrelého priznaná suma 3.000 eur, rozsudkom Okresného súdu Trnava sp. zn. 21C/15/2011 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Trnave sp. zn. 9Co/130/2017 bola žalobkyňa v 1. rade ktorá naraz pri dopravnej nehode stratila dcéru vo veku X rokov a matku vo veku XX rokov priznaná suma za obe 8.000 eur (4.000 eur + 4.000 eur), žalobcov v 2. rade za smrť jeho maloletej dcéry suma 4.000 eur a žalobcov v 3. rade za smrť sestry a babky sumu 4.000 eur a 3.000 eur, spolu 7.000 eur (pri 50 % zavinení starej matky na nehode), či rozsudok Okresného súdu Bardejov sp. zn. 5C/103/2011, v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Prešove sp. zn. 8Co/33/2016, ktorým bola XX ročnej manželke zomrelého a jeho dvom maloletým deťom žijúcim s ním pred smrťou v spoločnej domácnosti a odkázaných na neho výživou priznaná suma každému 7.000 eur. Z komplexnejšieho prehľadu spracovaných rozhodnutí súdov SR vo veciach náhrady nemajetkovej ujmy pozostalým obsiahnutom v Bulletin Slovenskej advokácie číslo 9/2017 spracovaného autorom JUDr. Róbert Šorl, PhD. v rámci článku náhrada nemajetkovej ujmy (bolestné za smútok) pozostalého príbuzného, stav a východiská, vyplýva, že sumy tam prisúdených náhrad v rôznych veciach, pri rôznej miere prípadného spoluzavinenia zomrelého sa pri manželoch, súrodencoch a rodičoch (nebol tam prípad týkajúci sa vnúčať) pohybovali na úrovni od 2.000 eur až do desiatok tisícov eur v závislosti na konkrétnych okolnostiach prípadu.

62. Na základe všetkého uvedeného súd v tu posudzovanom prípade a jeho konkrétnych okolnostiach žalobe žalobcov na náhradu nemajetkovej ujmy vyhovel v rozsahu uvedenom vo výroku rozsudku. Nad sumy priznané súdnym rozhodnutím žalobu zamietol. Žalovaných zaviazal k subsidiárnemu plneniu tak, že plnením jedným zo žalovaných zaniká v rozsahu plnenia povinnosť druhého zo žalovaných. Žalobcovia preukázali vecnú pasívnu legitímáciu oboch žalovaných a poisťiteľ vykonávajúci povinné zmluvné poistenie zodpovednosti má rovnaké postavenie ako priamy škodca a prevádzkovateľ vozidla, a žalobcovia sa môžu domáhať a žiadať plnenie aj samostatne tak od škodcu ako aj od poisťovateľa, plnenie môžu však dostať iba raz a takúto subsidiaritu súd vyjadril v rozhodnutí tak, že zaviazal oboch žalovaných na plnenie žalobcom, ale s tým, že v rozsahu plnenia jedným zo žalovaných zaniká povinnosť druhého zo žalovaných. V prípade plurality zodpovedných subjektov na náhradu nemajetkovej ujmy, ak poškodení mali nárok na náhradu nemajetkovej ujmy voči zodpovednému subjektu a súčasne na totožné plnenie súčasne nárok z iného dôvodu voči poisťovateľovi, nebolo možné žalovaným v 1. a 2. rade uložiť povinnosť solidárneho plnenia ako to navrhovali žalobcovia (rozhodnutie Krajského súdu v Trenčíne sp. zn. 5Co/133/2016, NS ČR sp. zn. 25Cdo 499/2002, sp. zn. 25Cdo/464/2000).

63. Zároveň súd zamietol aj nárok na úrok z omeškania, nakoľko má za to, že povinnosť zaplatiť náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch vzniká až na základe súdneho rozhodnutia, v ktorom je určená doba plnenia, až uplynutím takto určenej lehoty splnenia sa dlžník dostáva do omeškania, nie od podania žaloby, ako žiadali žalobcovia.

64. Na plnenie súd v súlade s ust. § 232 ods. 3 CSP určil žalovaným lehotu 15 dní od právoplatnosti rozsudku, keďže žalobcovia v žalobe žiadali plnenie v tejto lehote, dlhšej ako je zákonná lehota 3 dní od právoplatnosti rozsudku.

65. O trovách konania súd rozhodol podľa § 255 ods. 1 CSP tak, že všetci žalobcovia v základe nároku boli plne úspešní, rozhodnutie o výške nároku záviselo len od úvahy súdu, preto súd priznal každému zo žalobcov nárok na náhradu trov konania proti žalovaným v rozsahu 100 % z im prisúdenej sumy, ktorý sú žalovaní povinní im splniť spoločne a nerozdielne. O výške náhrady trov konania rozhodne súd v súlade s ust. § 262 ods. 2 CSP po právoplatnosti tohto rozsudku samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník a rovnako samostatným uznesením súd v súlade s § 2 ods. 2 zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch rozhodne o povinnosti zaplatiť súdny poplatok za žalobu vzhľadom na zákonné oslobodenie žalobcov od tejto povinnosti a vzhľadom na § 14 ods. 4 zákona o súdnych poplatkoch podľa ktorého v konaní podľa tohto zákona koná a rozhoduje vyšší súdny úradník a sudca v konaní koná a rozhoduje o sťažnostiach proti rozhodnutiam vyššieho súdneho úradníka.

66. Proti výrokom I., II. a IV. rozsudku súdu prvej inštancie podala v zákonom stanovenej lehote odvolanie žalovaná v 1. rade z dôvodov podľa ust. § 365 ods. 1 písm. f) a písm. h) CSP a navrhla, aby odvolací súd odvolaním napadnutý rozsudok podľa § 389 ods. 1 CSP zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, alebo aby podľa ust. § 388 CSP rozsudok v odvolaní napadnutej časti zmenil tak, že žalobu voči žalovanej v 1. rade zamietne.

67. Vo vzťahu k odvolaním napadnutým výrokom I. a II. poukázala na zásadu „ne bis in idem“, v zmysle ktorej nie je možné, aby sa páchatelovi pripočítala jedná a tá istá okolnosť viackrát alebo, aby sa konalo dvakrát v tej istej veci. Poukázala na uložený trest v trestnom konaní a na náhradu nemajetkovej ujmy. Zároveň poukázala na tú skutočnosť, že bola platne poistená u žalovaného v 2. rade. Vzniesla námietku premlčania pre postoj žalovaného v 2. rade, z dôvodu právnej istoty a z dôvodu, že k dopravnej nehode došlo dňa 05.10.2014 a k doručeniu žaloby na súd prvej inštancie v tejto veci došlo dňa 06.10.2016. Sumu 24.000,- eur, priznanú žalobcom v 1. a v 2. rade považuje za ďalšiu formu trestu a vzhľadom na jej majetkové a osobné pomery za neprímerane vysokú až likvidačnú po stránke finančnej. Poukázala aj na okolnosti nehody zo strany poškodeného - nebohého.

68. Proti výrokom I., II. a III. rozsudku podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie žalovaný v 2. rade z dôvodu podľa ust. § 365 ods. 1 písm. h) CSP. Žalovaný v 2. rade vzniesol námietku premlčania voči rozšíreniu žaloby o žalovaného v 2. rade. Poukázal na ust. § 15 ods. 2 zákona č. 381 /2001 Z.z., ktoré obsahuje špeciálnu právnu úpravu premlčania. Žalovaný v 2. rade má za to, že došlo k uplynutiu tak subjektívnej ako aj trojročnej objektívnej premlčacej doby.

69. Žalovaný v 2. rade sa nestotožňuje ani s výškou priznanej nemajetkovej ujmy, považuje ju za neprímerane vysokú vzhľadom na rozhodovaciu prax súdov. Poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR z 31.03.2016, sp.zn. 3Cdo/301/2012, podľa ktorého priznanie peňažnej náhrady za zásah do práv na ochranu osobnosti je možné priznať len vo výnimočných situáciách, ak morálne zadosťučinenie sa javí ako nepostačujúce a ak sa zasiahlo do osobnostných práv v extrémnom rozsahu. Výška priznanej nemajetkovej ujmy je v zjavnom rozpore s odôvodnením rozsudku súdu prvej inštancie a nezohľadňuje rozhodovaciu prax všeobecných súdov v obdobných veciach.

70. Žalovaný v 2. rade navrhol odvolaciemu súdu, aby odvolaním napadnutý rozsudok voči žalovanému v 2. rade zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie alebo rozsudok zmenil a vo veci rozhodol tak, že žalobu voči žalovanému v 2. rade zamietne a žalovanému v 2. rade prizná nárok na náhradu trov konania.

71. K odvolaniu žalovaného v 2. rade sa vyjadrili žalobcovia. Podľa názoru žalobcov, žalobou uplatňovaný nárok nie je premlčaný, pretože žalobcovia sa dozvedeli, kto za škodu zodpovedá až právoplatnosťou rozsudku Krajského súdu v Prešove zo dňa 14.06.2017, ktorý nadobudol právoplatnosť

dňa 14.06.2017. Návrh podaný na rozšírenie žalobného návrhu bol doručený súdu dňa 19.11.2018, v zákonom stanovenej 2-ročnej premlčacej lehote. K žalovaným v 2. rade namietanej výške priznanej náhrady nemajetkovej ujmy uviedli, že žalobcovia si žalobou uplatňovali žalobný nárok na zaplatenie 15000,- eur, ktorý im nebol v tejto výške priznaný. Súd prvej inštancie sa náležite vysporiadal s priznanou výškou nemajetkovej ujmy. Navrhli, aby odvolací súd napadnutý rozsudok potvrdil ako zákonný a správny a priznal žalobcom v 1. a v 2. rade nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

72. K odvolaniu žalovaného v 2. rade sa vyjadrila žalovaná v 1. rade. S žalovaným v 2. rade namietanou výškou priznanej náhrady nemajetkovej ujmy sa žalovaná v 1. rade stotožňuje. S argumentáciou o premlčaní nároku vo vzťahu k žalovanému v 2. rade žalovaná v 1. rade nesúhlasí. V ostatnom po stránke skutkovej a právnej zotrváva na podanom odvolaní žalovanou v 1. rade a dôvodoch jeho podania vrátane vznesenej námietky premlčania.

73. K vyjadreniu žalovanej v 1. rade a k vyjadreniu žalobcov sa vyjadril žalovaný v 2. rade. Žalovaný sa stotožňuje s odvolaním žalovanej v 1. rade, až na argumentáciu týkajúcu sa námietky premlčania vznesenej v konaní žalovaným v 2. rade. Námietka premlčania vznesená žalovaným v 2. rade sa viaže výlučne na vzťah medzi žalobcami a žalovaným v 2. rade, nie na vzťah medzi žalovanými navzájom. Vo vzťahu k vyjadreniu žalobcov sa žalovaný v 2. rade nestotožňuje. Priznanú výšku nemajetkovej ujmy považuje za neprimerane vysokú. Navrhol, aby odvolací súd napadnutý rozsudok voči žalovanému v 2. rade zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, alternatívne, aby rozsudok zmenil tak, že žalobu voči žalovanému v 2. rade zamietne a žalovanému v 2. rade prizná nárok na náhradu trov konania.

74. Vo vyjadrení žalovanej v 1. rade k vyjadreniu žalovaného v 2. rade, žalovaná v 1. rade uviedla totožnú argumentáciu ako v podanom odvolaní a vyjadrení žalovanej v 1. rade zo dňa 8.12.2021.

75. K vyjadreniu žalovanej v 1. rade zo dňa 5.12.2021, k vyjadreniu žalovaného v 2. rade zo dňa 20.12.2021 a k vyjadreniu žalovanej v 1. rade doručenej údu 24.01.2022 sa vyjadrili žalobcovia v 1. a v 2. rade. Navrhli, aby odvolací súd napadnutý rozsudok potvrdil ako zákonný a správny a priznal žalobcom v 1. a v 2. rade nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

76. Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) príslušný na rozhodnutie o odvolaní (§ 34 CSP), vzhľadom na včas podané odvolanie, preskúmal napadnuté rozhodnutie, ako aj konanie mu predchádzajúce v zmysle zásad vyplývajúcich z ustanovenia § 379 a nasl. CSP, bez nariadenia pojednávania (§ 385 CSP a contrario) a dospel k záveru, že odvolanie žalovaných v 1. a v 2. rade nie je dôvodné.

77. Odvolací súd má za to, že súd prvej inštancie v dostatočnom rozsahu zistil skutkový stav a zo zistených skutočností prijal správny právny záver. Keďže ani v priebehu odvolacieho konania sa na týchto skutkových a právnych zisteniach nič nezmenilo, odvolací súd si osvojil náležité a presvedčivé odôvodnenie rozhodnutia súdom prvej inštancie, na ktoré v plnom rozsahu odkazuje a vo vzťahu k odvolacím námietkam uvádza (§ 387 ods. 2 CSP).

78. Z obsahu podaných odvolaní vyplýva, že žalovaní v 1. a 2. rade namietajú, že napadnutý rozsudok vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. K námietke o nesprávnom právnom posúdení odvolací súd poznamenáva, že právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením je omyl súdu pri aplikácii práva na správne zistený skutkový stav. Omyl v aplikácii práva ide vtedy, ak súd použil iný právny predpis, než ktorý mal použiť alebo ak použil síce správny právny predpis, ale nesprávne ho interpretoval na daný prípad. Odvolací súd v prejednávanej veci dospel k záveru, že tento odvolací dôvod nie je naplnený.

79. Na zdôraznenie správnosti rozhodnutia súdu prvej inštancie, ako aj k odvolacím dôvodom odvolací súd uvádza nasledovné:

80. Podľa § 3 ods. 1 a ods. 2 Občianskeho zákonníka, výkon práv a povinností vyplývajúcich z občianskoprávných vzťahov nesmie bez právneho dôvodu zasahovať do práv a oprávnených záujmov iných a nesmie byť v rozpore s dobrými mravmi. Fyzické a právnické osoby, štátne orgány a

orgány miestnej samosprávy dbajú o to, aby nedochádzalo k ohrozovaniu a porušovaniu práv z občianskoprávných vzťahov a aby sa prípadné rozpory medzi účastníkmi odstránili predovšetkým ich dohodou.

81. Podľa § 11 Občianskeho zákonníka, fyzická osoba má právo na ochranu svojej osobnosti, najmä života a zdravia, občianskej cti a ľudskej dôstojnosti, ako aj súkromia, svojho mena a prejavov osobnej povahy.

82. Podľa § 13 ods. 1 až ods. 3 Občianskeho zákonníka, fyzická osoba má právo najmä sa domáhať, aby sa upustilo od neoprávnených zásahov do práva na ochranu jej osobnosti, aby sa odstránili následky týchto zásahov a aby jej bolo dané primerané zadostučinenie. Pokiaľ by sa nezdalo postačujúce zadostučinenie podľa odseku 1 najmä preto, že bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby alebo jej vážnosť v spoločnosti, má fyzická osoba tiež právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch. Výšku náhrady podľa odseku 2 určí súd s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo.

83. Podľa § 15 Občianskeho zákonníka, po smrti fyzickej osoby patrí uplatňovať právo na ochranu jej osobnosti manželovi a deťom, a ak ich niet, jej rodičom.

84. Podľa § 4 ods. 1 zákona č. 381/2001 Z.z., poistenie zodpovednosti sa vzťahuje na každého, kto zodpovedá za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla uvedeného v poisťovnej zmluve.

85. Podľa § 15 ods. 1, ods. 2 zákona č. 381/2001 Z.z., náhradu škody uhradza poisťovateľ poškodenému. Poškodený je oprávnený uplatniť svoj nárok na náhradu škody priamo proti poisťovateľovi²⁰) a je povinný tento nárok preukázať.²¹) Na premlčanie nároku na náhradu škody proti poisťovateľovi platí rovnaká úprava ako na premlčanie nároku proti osobe, ktorá škodu spôsobila.²²)

86. Podľa ust. § 100 odsek 1, 2 Občianskeho zákonníka, právo sa premlčí, ak sa nevykonalo v dobe v tomto zákone ustanovenej (§ 101 až 110 <<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/1964/40/20191201>>). Na premlčanie súd prihliadne len na námietku dlžníka. Ak sa dlžník premlčania dovoľá, nemožno premlčané právo veriteľovi priznať. Premlčujú sa všetky majetkové práva s výnimkou vlastníckeho práva. Tým nie je dotknuté ustanovenie § 105 <<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/1964/40/20191201>>. Záložné práva sa nepremľujú skôr, než zabezpečená pohľadávka.

87. Podľa § 112 Občianskeho zákonníka, ak veriteľ v premlčacej dobe uplatní právo na súde alebo u iného príslušného orgánu a v začatom konaní riadne pokračuje, premlčacia doba od tohto uplatnenia po dobu konania neplynie. To platí aj o práve, ktoré bolo právoplatne priznané a pre ktoré bol na súde alebo u iného príslušného orgánu navrhnutý výkon rozhodnutia.

88. Podľa § 15 ods. 1 a ods. 2 zákona č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení, náhradu škody uhradza poisťovateľ poškodenému. Poškodený je oprávnený uplatniť svoj nárok na náhradu škody priamo proti poisťovateľovi²⁰) a je povinný tento nárok preukázať.²¹) Na premlčanie nároku na náhradu škody proti poisťovateľovi platí rovnaká úprava ako na premlčanie nároku proti osobe, ktorá škodu spôsobila.²²)

89. V prejednávanej veci je právne významná tá skutočnosť, od kedy má plynúť všeobecná trojročná premlčacia doba náhrady za nemateriálnu ujmu. Súd prvej inštancie v odôvodnení svojho rozhodnutia stanovil plynutie tejto doby od kedy došlo k neoprávnenému zásahu do osobnostných práv žalobcov v 1. a 2. rade, teda usmrtením syna žalobcov v 1. a 2. rade dňa 05.10.2014.

90. Žaloba bola súdu prvej inštancie doručená dňa 05.10.2016 proti žalovanej v 1. rade, teda včas, avšak proti žalovanému v 2. rade až dňa 19.11.2018 (bod 38.). Z hľadiska plynutia všeobecnej trojročnej premlčacej doby bola žaloba proti žalovanému v 2. rade podaná neskoro, po uplynutí objektívnej premlčacej doby.

91. V obdobnej právnej veci Najvyšší súd Slovenskej republiky v uznesení z dňa 17. februára 2011, sp.zn. 5Cdo/265/2009 uviedol, cit.: „Počiatok plynutia všeobecnej trojročnej premlčacej doby náhrady za nemateriálnu ujmu je podľa § 101 <[aspi://module='ASPI'&link='40/1964 Zb.%2523101'&ucin-k-](https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/1964/40/20191201)

dni='30.12.9999'> Občianskeho zákonníka je viazaný na okamih, kedy došlo k neoprávnenému zásahu objektívne spôsobilého porušiť alebo ohroziť osobnostné práva fyzickej osoby. Premlčacia doba začína plynúť dňom nasledujúcim po dni, kedy došlo k neoprávnenému zásahu do osobnostných práv. Správne konštatoval odvolací súd, keď uviedol, že uvedený zásah bol jedným konaním žalovaného, aj keď účinky budú pretrvávať po dlhú dobu. Námietku žalobkyne, že zásah do osobnostných práv žalobkyne stále trvá, neskončil a skončiť ani nemôže, pretože žalobkyni syna nikto nevráti, a preto nemožno uvažovať o začatí plynutia premlčacej doby, je neopodstatnená. V prejednávanej veci bolo preukázané, že neoprávneným konaním žalovaného bolo jedným činom zasiahnuté do práva na život syna žalobkyne P. K., do práva na súkromie a rodinný život žalobkyne, ktorý nastal momentom jeho smrti a ktorého následky v podobe rôznej formy citovej ujmy (šoku, traumy, smútku a straty zo spoločenstva z blízkou osobou) u žalobkyne stále pretrvávajú. Žalobkyňa preto mohla svoje právo na uplatnenie náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch vykonať prvýkrát 15. novembra 2000. Od tohto dňa začala plynúť všeobecná trojročná premlčacia doba, ktorá skončila 15. novembra 2003. Žalobkyňa však svoju žalobu podala na súde až 21. marca 2006, teda po uplynutí premlčacej doby. V tejto súvislosti je potrebné uviesť aj to, že k obdobnému právnomu záveru o premlčateľnosti práva na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch dospel Najvyšší súd Slovenskej republiky aj vo svojom rozhodnutí sp. zn. 5 Cdo 278/2007 <aspi://module='JUD'&link='JUD39100SK'&ucin-k-dni='30.12.9999'> zo dňa 25. septembra 2008.

Pokiaľ žalobkyňa poukazovala na prax a rozhodnutia súdov Českej republiky dovolací súd považuje za potrebné uviesť, že rozhodnutie Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 30 Cdo 1522/2007 z 28. júna 2007, podľa ktorého právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch podľa § 13 ods. 2 <aspi://module='ASPI'&link='40/1964 Zb.%252313'&ucin-k-dni='30.12.9999'> Občianskeho zákonníka nepodlieha premlčaniu, nebolo prijaté na publikovanie v Zbierke súdnych rozhodnutí a stanovísk. Pod Rc 4/2008 tu však bol naopak publikovaný rozsudok Vrchného súdu v Olomouci sp.zn. 1 Co 63/2003 zo dňa 17. februára 2004, zastávajúci opačný názor, t.j. že ide o právo, ktoré sa premlčuje, keďže ide o majetkový nárok, ktorý sa odvíja od osobnostného nepremlčateľného práva. Špecializovaný senát Najvyššieho súdu Českej republiky následne v ďalšej veci predložil spis veľkému senátu, ktorý v zhode s publikovaným rozhodnutím dospel k záveru, že uvedené právo sa premlčuje.

Podľa názoru dovolacieho súdu sa však odvolací súd nedostatočne zaoberal námietkou žalobkyne týkajúcou sa rozporu vznesenej námietky premlčania s dobrými mravmi. Ustanovenie § 3 <aspi://module='ASPI'&link='40/1964 Zb.%25233'&ucin-k-dni='30.12.9999'> Občianskeho zákonníka je všeobecným ustanovením hmotnoprávnej povahy a dáva súdu možnosť posúdiť, či výkon subjektívneho práva je v súlade s dobrými mravmi a v prípade, ak to tak nie je, požadovanú ochranu odoprieť. Dobré mravy sú súhrnom spoločenských, kultúrnych a mravných noriem základných, ktoré preukázali počas historického vývoja určitú mieru stálosti (nemennosti), vyjadrujú podstatné historické tendencie a stotožňujú sa s nimi podstatná časť spoločnosti.

Všeobecne možno bezpochyby dôvodiť, že v konaní účastníkom konania opodstatnene vznesenú námietku premlčania voči uplatňovanej pohľadávke, nemožno pokladať za konanie, ktoré je v rozpore s dobrými mravmi, pretože inštitút dobrých mravov je zákonným inštitútom a prispieva k istote v právnych vzťahoch. Za špecifických okolností však výkon práva namietat' premlčanie uplatneného nároku by mohol byť konaním umožňujúcim poškodiť druhého účastníka právneho vzťahu, ktorý márne uplynutie premlčacej doby nezavinil a voči ktorému by zánik uplatňovaného nároku v dôsledku uplynutia premlčacej doby bol neprimerane tvrdým postihom v porovnaní s rozsahom a charakterom ním uplatňovaného práva a s dôvodmi, pre ktoré svoje právo neuplatnil včas. Znaky konania vykazujúce priamy úmysel poškodiť druhého účastníka je potrebné vyvodzovať z tých okolností, za ktorých bola námietka premlčania tohto nároku uplatnená a nie z okolností a dôvodov, z ktorých je vznik uplatňovaného nároku odvodzovaný, inými slovami, rozhodujúce (určujúce) pre odopretie účinkov námietky premlčania sú okolnosti, ktoré existovali v čase uplatnenia námietky premlčania. Tieto okolnosti musia byť naplnené v natoľko výnimočnej intenzite, aby bol odôvodnený tak významný zásah do právnej istoty, akým je neumožnenie práva uplatniť námietku premlčania.

V posudzovanom prípade žalobkyňa okolnosti, pre ktoré by uplatnenie námietky premlčania malo byť v rozpore s dobrými mravmi, odvodzuje z konania žalovaného, ktorý žalobkyni osobne, ani aspoň listom nevyjadril ľútosť nad svojím činom a neprejavil súcit, ako aj zo skutočností, že žalovaný bol v čase nehody sudcom (vykonával povolanie, ktoré vyžaduje vysoké morálne a osobnostné predpoklady). Odvolací súd však neposudzoval vytýkané a ani iné aspekty súvisiace so vznesenou námietkou premlčania, keď len stroho v odôvodnení svojho písomného vyhotovenia rozhodnutia vo všeobecnosti konštatoval, že vznesenie námietky premlčania nemožno považovať za výkon práva v rozpore s dobrými mravmi.“

92. Za špecifických okolností však výkon práva namietať premlčanie uplatneného nároku by mohol byť konaním umožňujúcim poškodiť druhého účastníka právneho vzťahu, ktorý márne uplynutie premlčacej doby nezavinil a voči ktorému by zánik uplatňovaného nároku v dôsledku uplynutia premlčacej doby bol neprímerane tvrdým postihom v porovnaní s rozsahom a charakterom ním uplatňovaného práva a s dôvodmi, pre ktoré svoje právo neuplatnil včas. Znaky konania vykazujúce priamy úmysel poškodiť druhého účastníka je potrebné vyvodzovať z tých okolností, za ktorých bola námietka premlčania tohto nároku uplatnená a nie z okolností a dôvodov, z ktorých je vznik uplatňovaného nároku odvodzovaný, inými slovami, rozhodujúce (určujúce) pre odopretie účinkov námietky premlčania sú okolnosti, ktoré existovali v čase uplatnenia námietky premlčania. Tieto okolnosti musia byť naplnené v natoľko výnimočnej intenzite, aby bol odôvodnený tak významný zásah do právnej istoty, akým je neumožnenie práva uplatniť námietku premlčania. (Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp.zn. 5Cdo/265/2009 z dňa 17. februára 2011)

93. Súd prvej inštancie v súvislosti s odôvodnením pasívnej vecnej legitímácie žalovaného v 2. rade v bodoch 41. - 50. jasne uviedol, že poisťovne sa plneniu bránili tým, že nie sú pasívne vecne legitímované. Až rozhodnutie publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky č. 8/2018 ako judikát č. R 61/2018 (Uznesenie Najvyššieho súdu SR z 31.7.2017, sp.zn. 6 MCdo 1/2016) jednoznačne ustálil, že škodou pre účely zákona č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších zmien a doplnení je aj nemajetková ujma spočívajúca v zásahu do osobnostných práv pozostalých obeť dopravnej nehody spôsobenej prevádzkou motorového vozidla. Pre účely zákona č. 381/2001 Z.z. je treba pojem škoda vykladať extenzívne v tom zmysle, že tento pojem zahŕňa aj nemajetkovú ujmu, ktorej náhrada patrí pozostalým (po blízkej osobe, usmrtenej pri dopravnej nehode v súvislosti s prevádzkou motorového vozidla) z titulu občianskoprávnej zodpovednosti za zásah do osobnostných práv, spočívajúci v zásahu do ich práva na súkromný a rodinný život.

94. Za tohto stavu, podľa názoru odvolacieho súdu, keďže sa jedná o celkom výnimočný prípad a na strane žalovaných došlo k rozšíreniu strán sporu o žalovaného v 2. rade, o poisťovňu, po oboznámení sa s obsahom judikátu, aj keď rok po uplynutí premlčacej doby, preto aj podľa názoru odvolacieho súdu možno uplatniť v danej veci ust. § 3 Občianskeho zákonníka a účinky premlčania voči poisťovni nepriznať. Opačný záver by bol v rozpore s dobrými mravmi, keďže k zmene judikatúry a ustáleniu súdnej praxe v otázke pasívnej vecnej legitímácie v prípade nároku na náhradu nemajetkovej ujmy došlo až vyššie citovaným rozhodnutím Najvyššieho súdu SR z 31.07.2017, sp.zn. 6MCdo/1/2016.

95. Výkon práva namietať premlčanie uplatneného nároku môže byť považovaný v rozpore s ustanovením § 3 ods. 1 OZ, len ak bol prostriedkom umožňujúcim poškodiť iného účastníka právneho vzťahu, zatiaľ čo dosiahnutie vlastného zmyslu a účelu sledovaného právnu normou by zostalo vedľajšie a z hľadiska konajúceho by bolo bez významu. Jednalo by sa tak síce o výkon práva, ktorý je formálne so zákonom v súlade, avšak išlo by o výraz zneužitia tohoto subjektívneho práva (označované rovnako ako šikana) na úkor druhého účastníka, a teda o výkon v rozpore s dobrými mravmi. Tieto okolnosti by pritom museli byť naplnené v natoľko výnimočnej intenzite, aby bol odôvodnený tak významný zásah do princípu právnej istoty, akým je odoprenie práva uplatniť námietku premlčania. (rozsudok Najvyššieho súdu ČR z 19. februára 2009, sp. zn. 25 Cdo 539/2008)

96. K námietke žalovaných v 1. a v 2. rade vo vzťahu k výške priznanej náhrady nemajetkovej ujmy, súd prvej inštancie náležite, presvedčivo a jasne odôvodnil v bodoch 51 až 63 rozhodnutia a odvolací súd sa s týmto odôvodnením v celom rozsahu stotožňuje. Súd prvej inštancie sa náležitým spôsobom v odôvodnení svojho rozhodnutia zaoberal všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami významnými pre určenie výšky a svoje rozhodnutie náležite odôvodnil, prečo takto rozhodol.

97. Odvolacia námietka žalovanej v 1. rade, že poškodený - nebohý účastník dopravnej nehody išiel rýchlejšie ako bola povolená rýchlosť, a v jeho tele bola zistená prítomnosť látky THC vo vzťahu k nároku na nemajetkovú ujmu za zásah do osobnostných práv žalobcov v 1. a v 2. rade nie sú rozhodujúce, tak ako to uviedol súd prvej inštancie. Súd prvej inštancie určité spoluzavinenie nebohého poškodeného uviedol a zohľadnil v bode 57, keď žalobcom krátil požadovanú výšku náhrady nemajetkovej ujmy, o tritisíc eur, z uplatnených 15000,- eur na priznaných 12000,- eur pre každého zo žalobcov.

98. Vzhľadom na vyššie uvedené, odvolací súd má za to, že súd prvej inštancie správne zistil skutkový stav vecí, správne vyhodnotil jednotlivé dôkazy, ako aj správne právne vec posúdil. Z týchto dôvodov odvolací súd považuje odvolanie žalovaných v 1. a v 2. rade za nedôvodné a vzhľadom na vyššie uvedené dôvody odvolací súd rozsudok v jeho napadnutej časti v zmysle ustanovenia § 387 CSP potvrdil ako vecne správny.

99. Podľa § 396 ods. 1, ods. 2 CSP, ustanovenia o trovách konania pred súdom prvej inštancie sa použijú aj na odvolacie konanie. Ak odvolací súd zmení rozhodnutie, rozhodne aj o nároku na náhradu trov konania na súde prvej inštancie.

100. Podľa § 255 ods. 1, ods. 2 CSP, súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci. Ak mala strana vo veci úspech len čiastočný, súd náhradu trov konania pomerne rozdelí, prípadne vysloví, že žiadna zo strán nemá na náhradu trov konania právo.

101. O nároku na náhradu odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa § 396 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP tak, že žalobcovia v 1. a v 2. rade majú vo vzťahu k žalovanému v 1. rade a v 2. rade nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 % z prisúdenej sumy, s tým, že v rozsahu plnenia jedným zo žalovaných zaniká povinnosť druhého zo žalovaných.

102. Rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Prešove pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C.s.p.) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 odsek 1 C.s.p.).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 odsek 2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 odsek 1 C.s.p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C.s.p.).